

## **Document de fundamentare al unei politici publice naționale care să vizeze solidaritatea prin economia socială**

### ***Inserția socio-profesională a persoanelor adulte vulnerabile prin economia socială. Evaluare și propuneri de măsuri.***

***Octombrie 2023***

**Autor:**

*Beatrice Manole, Ateliere Fără Frontiere*

**Coordonatori:**

*Ancuța Vameșu, RISE România*

*Lorita Constantinescu, Ateliere Fără Frontiere*

**Inițiatori:**

**Ateliere Fără Frontiere (AFF)** este o asociație românească non-profit, care creează locuri de muncă pentru persoane dezavantajate, în ateliere de economie socială, circulară și solidară în vederea pregătirii lor pentru reintegrarea socială și profesională pe piața convențională a muncii. Încă din 2008, derulăm în România programe care vizează inserția socio-profesională a persoanelor din categorii vulnerabile.

**RISE România - Rețeaua Română a Întreprinderilor Sociale de Inserție prin Activitate Economică (RISE România)** a fost fondată în 2012, grupează 16 întreprinderi/organizații de economie socială și marcă socială și este afiliată din 2013 la ENSIE European Network for Work Integration Social Enterprises.

*Acest demers face parte din Proiectul Incluziunea are Voce, finanțat prin Programul Active Citizens Fund România (parte a Granturilor SEE și Norvegiene 2014 - 2021), destinat creșterii capacității persoanelor din grupurile vulnerabile de a se autoreprezenta în societate, astfel încât situația sau parcursul acestora să fie îmbunătățite și sustenabile, prin atenuarea sau eliminarea vulnerabilităților lor și prin autoreprezentare, adică, prin demersuri pe care să le poată face și ei înșiși.*

Proiect derulat de



## CUPRINS

### Lista acronimelor

#### 1. Scopul și obiectivul cercetării

##### 1.1. Scopul general

##### 1.2. Obiectivul general

#### 2. Metodologia folosită

#### 3. Problematika generală privind economia socială și ocuparea

##### 3.1. Economia socială - de la ideal la practica din România

###### 3.1.1. O scurtă istorie a mișcării de economie solidară

###### 3.1.2. Economia socială în România

##### 3.2. Ocuparea și forța de muncă în România

#### 4. Grupurile vulnerabile și accesul la servicii de sprijin în vederea ocupării

##### 4.1. Serviciile de ocupare

##### 4.2. Formarea profesională

##### 4.3. Recomandări generale

#### 5. Cadrul de funcționare al întreprinderilor sociale și al întreprinderilor sociale de inserție

##### 5.1. Compartimentele de economie socială

##### 5.2. Natura interesului general și al scopului social

##### 5.3. Inserția socio-profesională, serviciu de colaborare ecosistemic

###### 5.3.1. Instrumente de bună practică pentru operaționalizarea unui serviciu dedicat inserției

##### 5.4. Recomandări generale

#### 6. Măsuri active de ocupare

##### 6.1. Definierea lucrătorului vulnerabil pentru un sistem unitar

##### 6.2. Un mecanism de subvenții predictibil

##### 6.3. Recomandări generale

#### 7. Linii de finanțare pentru sectorul de economie socială

##### 7.1. Dezvoltare și scalare versus înființare

##### 7.2. Alte măsuri de sprijin

##### 7.3. Recomandări generale

#### 8. Achizițiile publice responsabile social - clauze sociale de inserție și contracte rezervate

##### 8.1. Clauze sociale de inserție

##### 8.2. Contracte rezervate

##### 8.3. Recomandări generale

#### 9. Resurse utile

#### Anexa 1. Propuneri legislative inițiate pentru îmbunătățirea sectorului de întreprinderi sociale de inserție

##### 1. Propunere legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr.76/2002 privind șomajul

##### 2. Propunere legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 98/2016 privind achizițiile publice și a Legii nr. 99/2016 privind achizițiile publice sectoriale

##### 3. Propunere legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr.227/2015 privind Codul fiscal

##### 4. Propunere legislativă pentru completarea O.U.G. nr.57/2019 privind Codul administrativ

## Listă figuri și tabele

**Figura 1. Populația inactivă cu vârstele cuprinse între 20-64 ani la nivel național între primul trimestru 2020-2023**

**Figura 2. Ocupația respondenților din cercetarea sociologică AFF**

**Figura 3. Număr șomeri la nivel național după nivelul de educație și nivelul de ocupabilitate stabilit prin profilare**

**Figura 4. Repartizarea șomerilor înregistrați după încadrarea în nivelul de ocupabilitate stabilit prin profilare**

**Figura 5. Probleme specifice cu care grupurile vulnerabile se confruntă**

**Figura 6. Nivelul de cunoaștere al drepturilor lor de către respondenții cercetării sociologice**

**Figura 7. Densitatea furnizorilor privați de servicii de ocupare la nivel național**

**Figura 8. Densitatea IS și ISI la nivel național**

**Figura 9. Entități cu care respondenții de la compartimentele sociale ale AJOFM-urilor au dezvoltat acorduri de colaborare/parteneriat pentru a sprijini atingerea obiectivelor specifice aferente misiunii AJOFM referitoare la creșterea gradului de ocupare și a competențelor profesionale ale persoanelor șomere sau inactice din categorii vulnerabile**

**Figura 10. Gradul de colaborare dintre AJOFM-uri și IS/ISI/asociații sau alte companii interesate de domeniul economiei sociale**

**Tabel 1. Inserția lucrătorilor vulnerabili prin economia socială în planurile de inserție socio-profesională județene (24 din 42 de planuri)**

**Tabel 2. Riscuri, bariere și propuneri identificate de către AJOFM-uri în planurile de inserție**

**Figura 11. Întreprinderi sociale atestate după categoria juridică**

**Figura 12. Traseul ideal al inserției socio-profesionale**

**Figura 13. Parcursul ideal al unui serviciu public-privat de inserție și de ocupare**

**Figura 14. Subvenții acordate de către AJOFM-uri la nivel național angajatorilor care încadrează persoane din categorii vulnerabile în perioada 2019-martie 2023\***

**Tabel 3. Maparea finanțărilor dedicate sectorului de economie socială**

## Lista acronimelor

<i>Acronim</i>	<i>Descriere</i>
AJOFM	Agencia Județeană pentru Ocupare Forței de Muncă
ANOFM	Agencia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă
ANPIS	Agencia Națională pentru Plăți și Inspecție Socială
DGASPC	Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului
FEDR	Fondul European de Dezvoltare Regională
FSE	Fondul Social European
IMM	Întreprinderi Mici și Mijlocii
INSS	Institutul Național de Statistică
IS	Întreprindere socială
ISI	Întreprindere socială de inserție
MMSS	Ministerul Muncii și Solidarității Sociale
NEET	Tineri care nu sunt încadrați profesional și nu urmează niciun program educațional sau de formare
OCDE	Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică
POCA	Program Operațional Capacitate Administrativă
PNRR	Programul Național de Redresare și Reziliență
POCU	Program Operațional Capital Uman
RPL	Recensământul Populației și Locuințelor
UPA	Unitate Protejată Autorizată
UE	Uniunea Europeană
VMG	Venit minim garantat

# 1. Scopul și obiectivul cercetării

## 1.1. Scopul general

Scopul acestui document de analiză și propuneri de politică publică este acela de a susține inserția socio-profesională a persoanelor care fac parte dintr-un grup vulnerabil prin intermediul modelului de economie socială. Vor fi prezentate o serie de opțiuni și soluții care să răspundă nevoilor de dezvoltare a sectorului de economie socială astfel încât să contribuie din perspectivă instituțională, operațională și de politici, dezvoltării incluziunii sociale și accesului persoanelor din grupuri vulnerabile pe piața muncii.

Scopul final este acela ca România să poată avea o politică națională de ocupare cu accent pe solidaritate, o strategie națională de inserție compusă din politici sociale, de ocupare, de achiziții și de economie socială, și de a recunoaște inserția socio-profesională drept un serviciu care să poată beneficia de un cadru legislativ și de finanțare dedicat prin dezvoltarea și consolidarea unor mecanisme ce vor fi evidențiate în documentul prezent.

## 1.2. Obiectivul general

Obiectivul general îl reprezintă sprijinirea și promovarea economiei sociale ca instrument pentru dezvoltarea unei responsabilități colective și al unei culturi de solidaritate, de întraajutorare, de colaborare, unde fiecare persoană are parte de șanse echitabile în dezvoltarea personală și unde societatea se poate dezvolta pe un set de valori și principii cu impact social pozitiv, bazat pe inovare socială, profit social și antreprenoriat responsabil.

Având în vedere cele de mai sus, prezentul document își propune să adreseze următoarele chestiuni:

- măsura în care inserția socio-profesională poate ocupa un loc în cadrul unui set normativ de servicii dedicate grupurilor vulnerabile, la granița dintre serviciile sociale, de ocupare, de formare profesională și economia socială;
- provocări privind cadrul de funcționare al întreprinderilor sociale și ale întreprinderilor sociale de inserție prevăzut de Legea 219/2015 privind economia socială;
- măsuri active pe piața forței de muncă - mecanismul de subvenții prevăzut de Legea 76/2002 privind șomajul - subvenții pentru salariile lucrătorilor defavorizați din cadrul întreprinderilor sociale de inserție și servicii de sprijin pentru lucrătorii defavorizați;
- sprijin financiar pentru dezvoltarea și scalarea întreprinderilor sociale și a întreprinderilor sociale de inserție;
- achizițiile publice responsabile social, cu clauze sociale/de inserție și contracte rezervate pentru întreprinderile sociale de inserție.

## 2. Metodologia folosită

În cercetarea și rezultatele documentului de față au stat la bază studiarea politicilor publice existente prin analiza cadrului legislativ și a documentelor strategice la nivel național existente pe paginile web ale Ministerului Muncii și Solidarității Sociale și ale Autorității Naționale de Ocupare a Forței de Muncă. Au fost de asemenea solicitate Autorităților Județene de Ocupare a Forței de Muncă planurile de inserție socio-profesională județene pentru perioada 2021-2023 cât și rezultatele preliminare ale acestor planuri. Dintre cele 42 de AJOFM-uri, au revenit cu aceste documente 24 de autorități.

A fost realizată o cercetare a datelor existente în baza de date europeană Eurostat, baza de date Tempo a INSS, a buletinelor statistice MMSS, a statisticilor existente la nivelul autorităților locale și centrale precum ANPIS, cu privire la șomaj, situația socio-demografică a populației, dar și a unor date actualizate puse la dispoziție de către ANOFM. Au fost puse la dispoziție de asemenea datele rezultate din cercetarea pentru elaborarea Barometrului de economie socială 2022.

În vederea inventarierii serviciilor și acțiunilor, a provocărilor, nevoilor și rezultatelor de succes referitoare la măsuri de sprijin oferite persoanelor din categorii vulnerabile în vederea inserției socio-profesionale, au fost transmise patru serii de chestionare către patru grupuri țintă diferite - entități cărora le-a fost retras/suspendat/expirat atestatul de întreprindere socială/întreprindere socială de inserție (dintre cele peste 200, doar 5 au răspuns), Compartimentele de economie socială din cadrul AJOFM-urilor (dintre cele 42 au răspuns 28), Centrele regionale de formare profesională (dintre cele 8 au răspuns 7) și Angajatori care încadrează persoane din categorii vulnerabile pe piața muncii.

În cadrul proiectului *Incluziunea are Voce* a fost elaborată o cercetare sociologică cu implicarea a 460 de persoane vulnerabile de la nivel național cărora li s-a administrat un chestionar, sub forma unui interviu semi-structurat, pentru evaluarea serviciilor sociale, de locuire, de sănătate, de ocupare și a modului în care acestea asigură accesul grupurilor defavorizate la locuri de muncă și prestații publice generale și adecvarea lor la nevoile reale. Documentul de față integrează rezultate finale ale cercetării sociologice. Au fost organizate și 6 focus grupuri cu diferiți furnizori de servicii (asociații și fundații, AJOFM, DGASPC etc.) legat de tipurile de beneficiari, serviciile oferite și accesul la acestea și posibilități de îmbunătățirea a acestora.

În plus, au fost realizate interviuri semi-informale cu diverși actori implicați în lucrul cu persoane vulnerabile, precum reprezentanți ai autorităților de ocupare, ai serviciilor sociale, întreprinderi sociale și întreprinderi sociale de inserție, cu experți și profesioniști în domeniu, în cadrul diferitor întâlniri, conferințe și dezbateri.

### 3. Problematika generală privind economia socială și ocuparea

#### 3.1. Economia socială - de la ideal la practica din România

##### 3.1.1. O scurtă istorie a mișcării de economie solidară

Originile economiei sociale sunt mai îndelungate decât strategiile și planurile care au luat naștere sau conceptele care au început să fie introduse începând cu anii 2000 la nivel european. Aceste experiențe antreprenoriale democratice și solidare există de peste 200 de ani. Practicile economiei solidarității au luat naștere în mai multe valuri, inițial în America de Sud și America Latină, ca răspuns ale populațiilor native la colonizare, acest fenomen fiind resimțit și în America de Nord<sup>1</sup>. Acestea și-au dezvoltat o economie populară și forme proprii de asociere economică informală, precum grupări mutualiste, mici afaceri artisanale și alte forme de antreprenariat informal. În Europa, în țări precum Anglia și Franța, se dezvoltau forme de solidaritate economică între muncitori, artizani, ca răspuns la inegalitățile sociale. Apoi, în secolul XIX au început să fie oficial recunoscute statutele acestor forme de asociere - cooperativele, societățile mutualiste și organizațiile non-profit, ca formă de separare între economia de piață și statul social. Termenul de economie socială a fost prima dată folosit în literatură în 1830 de către economistul liberal francez Charles Dunoyer, în lucrarea sa despre o abordare morală asupra economiei<sup>2</sup>.

În România, aceste forme de economie socială au început să apară în secolul XIX, prin apariția caselor de ajutor reciproc și a cooperativelor. Dacă în perioada comunistă acestea erau controlate de către stat și nici asociațiile nu mai puteau funcționa independent, odată cu căderea comunismului au renăscut asociațiile și casele de ajutor reciproc, deși cooperativele nu au mai prezentat atât de mult succes, fiind percepute drept „instituiții aparținând vechiului sistem”<sup>3</sup>.

Organizațiile de economie socială nu urmăresc maximizarea profitului sau acțiuni care să vizeze interesul individual, existența lor înglobează motivații pro-sociale de natură intrinsecă<sup>4</sup>. Conform lui Polanyi (*The Livelihood of Man*, 1977), redistribuirea, reciprocitatea și schimbul reprezintă funcții esențiale pentru a asigura bunăstarea unei societăți. În foste țări comuniste, întreprinderile sociale sunt văzute drept organizații care suplinesc sau completează acțiunile statului, mai degrabă decât inovatori sociali de bunăstare<sup>5</sup>.

S-a născut apoi în 1949 o mișcare internațională de solidaritate înființată prin Emmaüs la Paris, ca formă de a lupta împotriva excluziunii sociale și a precarității prin punerea într-o formă de activitate lucrativă a celor mai vulnerabili. Scopul era astfel de a permite acestor persoane să-și regăsească demnitatea, să obțină independență economică și să unească oamenii în muncă. Această viziune este împărtășită și de către organizațiile și întreprinderile de economie socială din rețeaua RISE România, care consideră că

<sup>1</sup> Jean-Louis Laville. Forthcoming 2023. Origins and histories of the social and solidarity economy. Edited by Ilcheong Yi et al. *Encyclopedia of the Social and Solidarity Economy*. Cheltenham and Northampton, MA. Edward Elgar Publishing Limited in partnership with United Nations Inter-Agency Task Force on Social and Solidarity Economy (UNTFSSSE)

<sup>2</sup> Arpinte, D., Căce, S., Theotokatos, H., & Koumalatsou, E. (2010). The Social Economy in the European Union. *Calitatea Vieții*, 21(1-2), 137–160. Retrieved from <https://revistacalitateavietii.ro/journal/article/view/98>

<sup>3</sup> European Commission, Directorate-General for Employment, Social Affairs and Inclusion, Petrescu, C., Lambrou, M., *Social enterprises and their ecosystems in Europe – Country report – Romania*, Publications Office, 2019, <https://data.europa.eu/doi/10.2767/481622>

<sup>4</sup> Sacchetti, S., Borzaga, C. & Tortia, E. (2019). The institutions of livelihood and social enterprise systems, Euricse Working Paper Series, 109|19, p. 3

<sup>5</sup> Ibid. p. 8

„încadrarea pe piața muncii reprezintă calea cea mai eficace de a le asigura oamenilor independență, siguranță financiară și un sentiment de apartenență”.

### 3.1.2. Economia socială în România

La nivel european, economia socială reprezintă aproximativ 8% din PIB-ul UE. Există aproximativ 2.8 milioane de întreprinderi și organizații de economie socială care creează 13.6 milioane de locuri de muncă. În 2021 a fost adoptat Planul de acțiune european pentru economie socială care setează direcții și cadrul de măsuri pentru investiții sociale și sprijinirea organizațiilor de economie socială și a întreprinderilor sociale. Nu există date recente pentru a arăta valoarea PIB-ului pe care îl reprezintă sectorul economiei sociale în România, singurele datând din 2012, unde a fost calculată ponderea Valorii Adăugate Brute a economiei sociale în totalul economiei naționale ca fiind de 1.9%<sup>6</sup>.

Direcția Generală Piață Internă, Industrie, Antreprenoriat și IMM-uri a Comisiei europene a lansat recent un studiu pentru a colecta date despre economia socială și de proximitate pentru a evalua ecosistemul industriei iar Banca Mondială lucrează în prezent la o diagnoză a ecosistemului de economie socială din România.

În iunie 2022, OCDE a adoptat o Recomandare privind economia socială și solidară și inovarea socială. România, aflată în proces de aderare pentru a deveni stat membru al organizației internaționale, este una dintre țările care a aderat (opțional) la această recomandare<sup>7</sup>. În general, recomandarea promovează potențialul economiei sociale pentru a dezvolta noi modele de afaceri, ca furnizor de servicii esențiale, ca sprijin în tranziția către o economie verde, incluzivă, către digitalizare, implicarea tinerilor și construirea de comunități.

În România, economia socială a apărut oficial în 2015, prin Legea nr. 219/2015 care a recunoscut oficial întreprinderile sociale - ca persoană juridică care trebuie să aloce minim 90% din profitul realizat scopului social și rezervei statutare și întreprinderile sociale de inserție - ca întreprinderi sociale cu cel puțin 30% dintre lucrătorii lor care sunt lucrători defavorizați și servicii de acompaniament social și profesional pentru integrarea în muncă. Pot fi recunoscute drept IS cooperative, asociații și fundații, case de ajutor reciproc, societăți agricole. În august 2023, existau aproximativ 2.600 de întreprinderi sociale cu atestat valabil la nivel național, dintre care aproximativ 300 dețineau marca socială. Dintre întreprinderile sociale cu atestat valabil, acestea aveau angajate la finele anului 2022 aproximativ 500 angajați din grupuri vulnerabile.

Cel mai des din discuțiile avute cu diverși reprezentanți ai ecosistemului de economie socială a reieșit că întreprinderea socială este văzută drept un instrument pentru care există doar obligații și niciun beneficiu în practică.

Legea-cadru a economiei sociale nu prevede nicio măsură de sprijin specific pentru întreprinderile sociale de inserție ca angajatori care se dedică angajării de lucrători defavorizați. De asemenea, nici legislația privind măsurile active de ocupare a forței de muncă nu prevede astfel de măsuri, astfel încât întreprinderile de inserție sunt tratate ca orice alt angajator, fără un sprijin specific pentru integrarea în muncă a lucrătorilor defavorizați, ceea ce este greu de realizat în absența unui sprijin public.

---

<sup>6</sup> Adriana Ciuchea (2014) Conturile satelit privind economia socială în România pentru anii 2011-2012, disponibil aici: [http://www.ies.org.ro/library/files/conturi\\_nationale\\_economia\\_sociala.pdf](http://www.ies.org.ro/library/files/conturi_nationale_economia_sociala.pdf)

<sup>7</sup> Aici se poate găsi documentul oficial și detaliile privind țările aderente: <https://legalinstruments.oecd.org/en/instruments/OECD-LEGAL-0472#adherents>

Multe întreprinderi de economie socială funcționează astfel în practică fără un certificat, din moment ce recunoașterea oficială a autorităților prin atestare nu le oferă niciun beneficiu în practică, cu excepția accesului la fonduri europene și acelea oferite mai ales în cazul întreprinderilor nou înființate.

În spatele motivației de a se atesta drept IS/ISI, dintre reprezentanții care au răspuns la chestionar și cei cu care am discutat în cadrul acestei cercetări, a stat de cele mai multe ori dorința de a implementa concepte noi, soluții alternative la servicii educaționale și sociale, reprezentanții acestor IS/ISI fiind conduși și de valori de a face bine în comunitate și de a crea profit social, dar în același timp, așa cum a declarat unul dintre aceștia „cât să fii bunul samaritean dacă nu ai niciun sprijin și trebuie să depun eforturi extraordinare să-mi păstrez activitatea și să răspund unor indicatori”.

Acest lucru este datorat și de faptul că înțelegerea conceptului de economie socială și rolul pe care îl poate juca în integrarea profesională este slabă și nu există o recunoaștere clară al acestui rol în societatea românească, rezultat prevăzut în raportul<sup>8</sup> comparativ din 2020 al Comisiei europene privind întreprinderile sociale și ecosistemele din Europa. Se întâmplă de asemenea să fie oferite înțelegeri diferite de către actori diferiți pentru ceea ce reprezintă o întreprindere socială sau antreprenoriatul social, neexistând o interpretare uniformă a rolurilor acestora<sup>9</sup>.

Cultura modelului de afaceri pentru economia socială presupune o schimbare de paradigmă a felului în care profitul este gândit - dacă la baza unei întreprinderi clasice stă creșterea profitului economic, pentru IS sau ISI profitul social ar trebui să conteze (acestea fiind nevoite să reinvestească profitul cu scop social). Acest lucru atrage după sine deci și o nevoie de regândire ale aspectelor fiscale ce țin de funcționarea acestor întreprinderi.

### 3.2. Ocuparea și forța de muncă în România

În raportul semestrului european 2022, Comisia europeană notează că „ratele de ocupare a forței de muncă în rândul tinerilor și al persoanelor în vârstă, al romilor, al femeilor și al persoanelor cu un nivel scăzut de calificare rămân cu mult sub mediile UE”, în plus „capacitatea serviciilor publice de ocupare a forței de muncă de a oferi sprijin integrat și specific, inclusiv în materie de perfecționare și recalificare, rămâne limitată”<sup>10</sup>. Acest lucru este confirmat și de către raportul de țară din 2023 privind situația economică<sup>11</sup>. În 2022, rata tinerilor NEETs în România a fost printre cele mai mari din UE, ridicându-se la 19.8%. De asemenea, doar 41% din populația de etnie romă se afla într-o relație contractuală de muncă, conform datelor raportului. O recomandare și din această direcție o reprezintă îmbunătățirea accesului pe piața muncii a grupurilor vulnerabile, prin măsuri de ocupare active și servicii eficiente.

România se confruntă cu probleme majore pe piața muncii - INSS apreciază că în anul 2022 în rândul populației inactive în vârstă de 15-74 ani existau 203,1 mii de persoane care doreau să lucreze, dar fie nu căutau de lucru, fie nu erau disponibile să înceapă lucrul<sup>12</sup>. Datele INSS arată că în primul trimestru

<sup>8</sup> European Commission, Directorate-General for Employment, Social Affairs and Inclusion, Carini, C., Borzaga, C., Chiomente, S. et al., *Social enterprises and their ecosystems in Europe – Comparative synthesis report*, Publications Office, 2020, <https://data.europa.eu/doi/10.2767/567551>

<sup>9</sup> Vezi la pagina 21: European Commission, Directorate-General for Economic and Financial Affairs, *2023 country report – Romania*, Publications Office of the European Union, 2023, <https://data.europa.eu/doi/10.2765/34357>

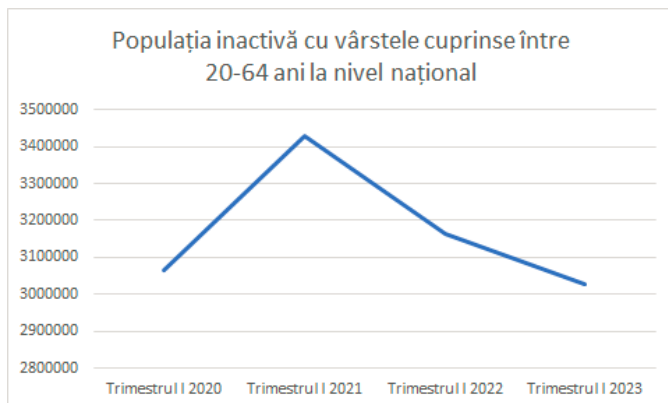
<sup>10</sup> Versiunea în limba RO a documentului poate fi descărcată aici: [https://commission.europa.eu/publications/2022-european-semester-country-reports\\_en](https://commission.europa.eu/publications/2022-european-semester-country-reports_en)

<sup>11</sup> European Commission, Directorate-General for Economic and Financial Affairs, *2023 country report – Romania*, Publications Office of the European Union, 2023, <https://data.europa.eu/doi/10.2765/34357>

<sup>12</sup> Institutul Național de Statistică, Comunicat de presă, mai 2023, [https://insse.ro/cms/sites/default/files/com\\_presa/com\\_pdf/subocup\\_2022r.pdf](https://insse.ro/cms/sites/default/files/com_presa/com_pdf/subocup_2022r.pdf)

2023, populația inactivă la nivel național (care nu sunt persoane ocupate nici șomeri) cu vârsta cuprinsă între 20-64 ani inclusiv se ridică la aproximativ 3 milioane. În același timp, guvernul a stabilit un contingent de 100.000 lucrători străini în 2022, aceeași cifră fiind adoptată și pentru 2023, în vederea „acoperirii deficitului forței de muncă”<sup>13</sup>.

**Figura 1. Populația inactivă cu vârstele cuprinse între 20-64 ani la nivel național între primul trimestru 2020-2023**

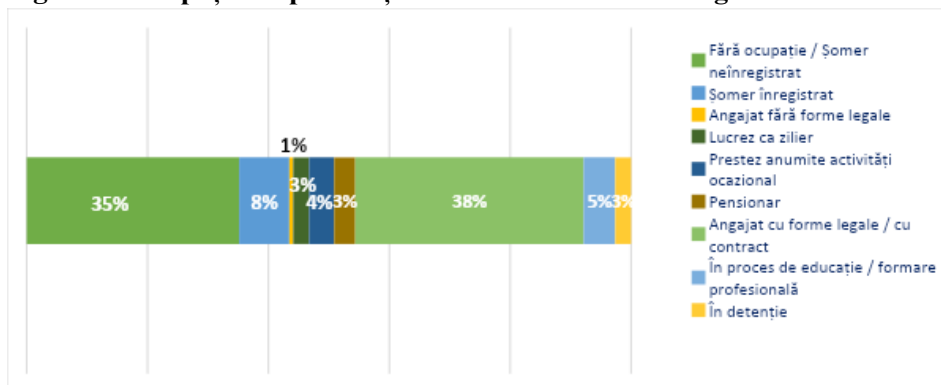


Sursa: Date prelucrate din baza de date Tempo INSS

Mai mult, datele anchetei europene asupra veniturilor și condițiilor de viață arată că în 2022, rata de sărăcie și excluziune socială se ridică la 32.5% în România, deși în scădere cu 1.9 procente față de 2020, în continuare ne plasează pe ultimul loc din rândul statelor membre în privința acestui indicator. În plus, la nivel național, 42.5% din populația de peste 18 ani care nu are un loc de muncă se afla la risc de sărăcie și excluziune socială<sup>14</sup>. Conform analizei recente OECD Economic Surveys: Romania 2022<sup>15</sup>, măsurile de activare sunt lipsite de resurse suficiente, prost direcționate – și se manifestă lipsa unor soluții adecvate pentru persoanele inative și locuri de muncă adecvate persoanelor cu dizabilități sau dificil (re)integrabile pe piața muncii.

La 31 iulie 2023, conform datelor furnizate de către ANOFM, existau 227.617 șomeri înregistrați, dintre care 191.345 neindemnizați. Topul cinci ale județelor care se confruntă cu cea mai mare rată de șomaj sunt Vaslui, Teleorman, Dolj, Mehedinți și Buzău.

**Figura 2. Ocupația respondenților din cercetarea sociologică AFF**



Sursa: Cercetarea sociologică AFF

<sup>13</sup> Ministerul Muncii și Solidarității Sociale, Comunicat de presă, decembrie 2022, <https://mmuncii.ro/j33/index.php/ro/comunicare/comunicate-de-presa/6799-cp-aprobare-contingent-straini-2023-08122022>

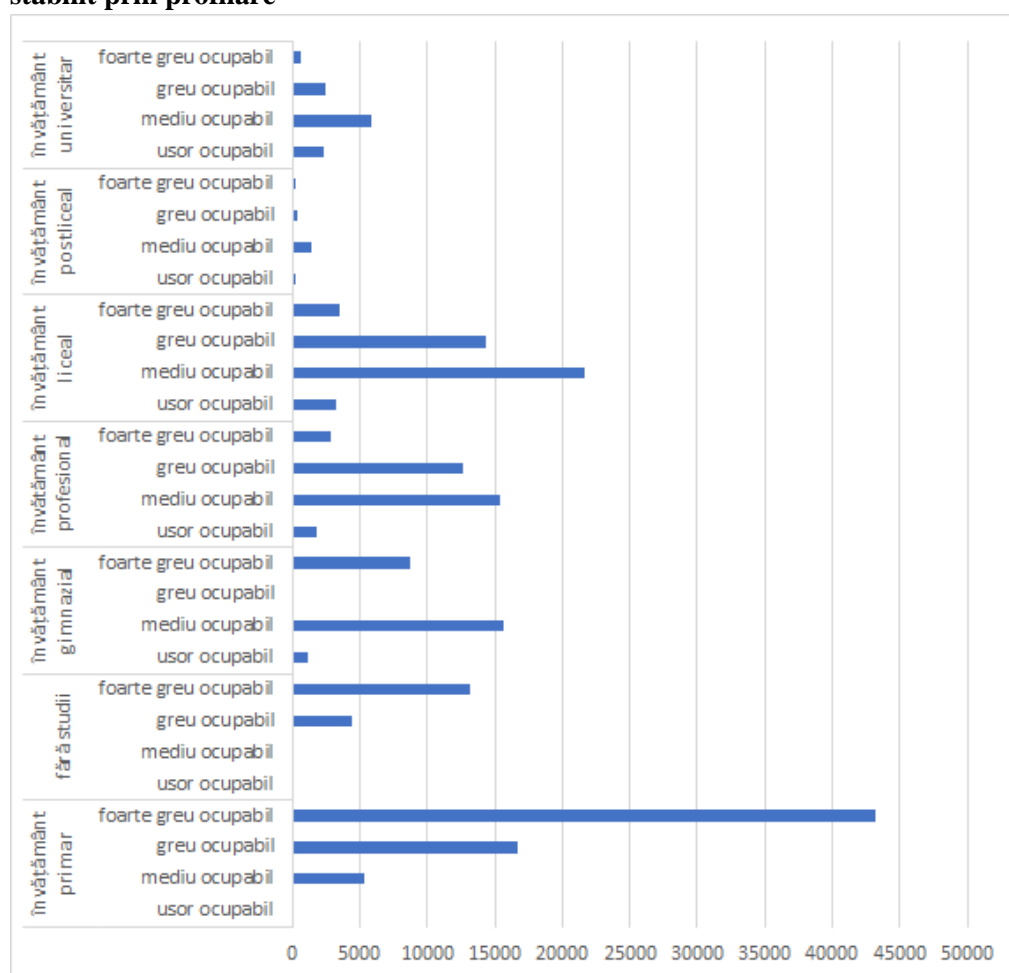
<sup>14</sup> [https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ilc\\_peps02n/default/table?lang=en](https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ilc_peps02n/default/table?lang=en)

<sup>15</sup> <https://www.oecd.org/countries/romania/oecd-economic-surveys-romania-2022-e2174606-en.htm>

Rezultatele cercetării sociologice realizate de către AFF arată că mai mult de 50% dintre cei 460 de respondenți sunt șomeri neînregistrați, angajați fără forme legale, prestează anumite activități ocazionale, sau au un statut neclar privind ocuparea.

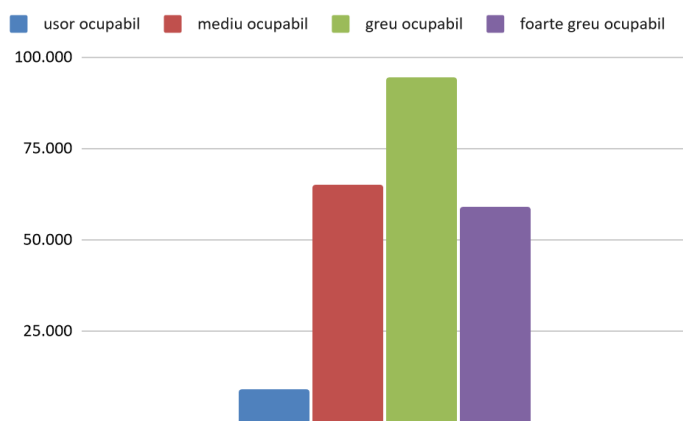
Putem observa din figurile de mai jos că cel mai mare număr de șomeri înregistrați nu au cele 10 clase obligatorii finalizate și aceștia fac parte în general și din categoriile greu și foarte greu ocupabil (de obicei reprezentați de către persoane din grupuri vulnerabile). Nu există date la nivel național defalcate pe grupuri de vulnerabilitate. Barometrul economiei sociale din 2022 precizează că România are rata cea mai mică de ocupare în UE în rândul persoanelor cu dizabilități severe de exemplu. În urma discuțiilor cu organizații care derulează programe de inserție, rezultă că dintre beneficiarii acestora de cele mai multe ori nu sunt înregistrați la AJOFM. Acestea sprijină și acest proces.

**Figura 3. Număr șomeri la nivel național după nivelul de educație și nivelul de ocupabilitate stabilit prin profilare**



Sursa: Date furnizate de către ANOFM, pentru august 2023

**Figura 4. Repartizarea șomerilor înregistrați după încadrarea în nivelul de ocupabilitate stabilit prin profilare**



*Sursa: Date furnizate de către ANOFM, pentru august 2023*

Conform datelor publicate de MMSS pentru anul 2022 raportate de către ANPIS, ajutorul social pentru asigurarea VMG la nivel național a fost în valoare de 505,281,478 RON<sup>16</sup> (pentru o lună însemnând aproximativ 8.5 milioane EUR). Beneficiile socio-economice de a integra pe piața muncii la un salariu minim brut aceste categorii de persoane prin intermediul ISI sunt de aproape 4 ori mai mari decât ceea ce se cheltuiește de la bugetul de stat în momentul de față, deoarece în loc să plătească acest VMG, prin activarea persoanelor beneficiare de VMG, statul ar primi 212 EUR taxe per fiecare angajat (în loc de a plăti VMG-ul în valoare de aproximativ 50 EUR) pentru o normă întreagă. Numărul persoanelor inactice pe piața muncii este constant mare - numărul beneficiarilor de venit minim garantat fiind constant de 150.000 în ultimii 10 ani.

Întreprinderile sociale de inserție pot conduce în timp la reducerea presiunii pe bugetul de stat în ceea ce privește acordarea prestațiilor sociale, care ar trebui să fie, de fapt, o plasă de siguranță temporară și nu o formă continuă de venit care nu face decât să creeze dependență și să adâncească gradul de sărăcie.

Pentru ca guvernul să poată ajunge la ținta de reducere cu cel puțin 7% a numărului de persoane expuse riscului de sărăcie sau excluziune socială față de 2020 până în 2027, așa cum și-a propus prin Strategia Națională privind Incluziunea Socială și Reducerea Sărăciei 2022-2027, este nevoie să ia în considerare rolul programelor de inserție sau integrare socio-profesională ca vector de schimbare în dezvoltarea locală. Acest tip de programe sunt și trebuie oferite în principal de către întreprinderi/organizații care aplică principiile economiei sociale. Funcționând pe valori care pun solidaritatea, coeziunea și combaterea inegalităților în centrul tuturor acțiunilor, economia socială reprezintă o oportunitate pentru redresare incluzivă și durabilă și prezintă un potențial încă neexploatat în ceea ce privește ocuparea persoanelor vulnerabile și reducerea excluziunii sociale.

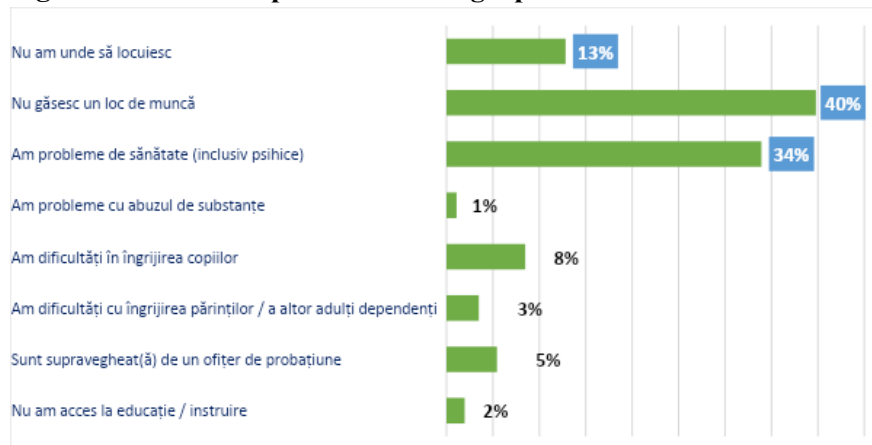
**Având în vedere problematica generală expusă mai sus, prezentăm în cele ce urmează o serie de instrumente și soluții care pot îmbunătăți cadrul de inserție socio-profesională a persoanelor din categorii vulnerabile prin economia socială.**

<sup>16</sup> <https://mmuncii.ro/j33/index.php/ro/2014-domenii/familie/politici-familiale-incluziune-si-asistenta-sociala/2629>

## 4. Grupurile vulnerabile și accesul la servicii de sprijin în vederea ocupării

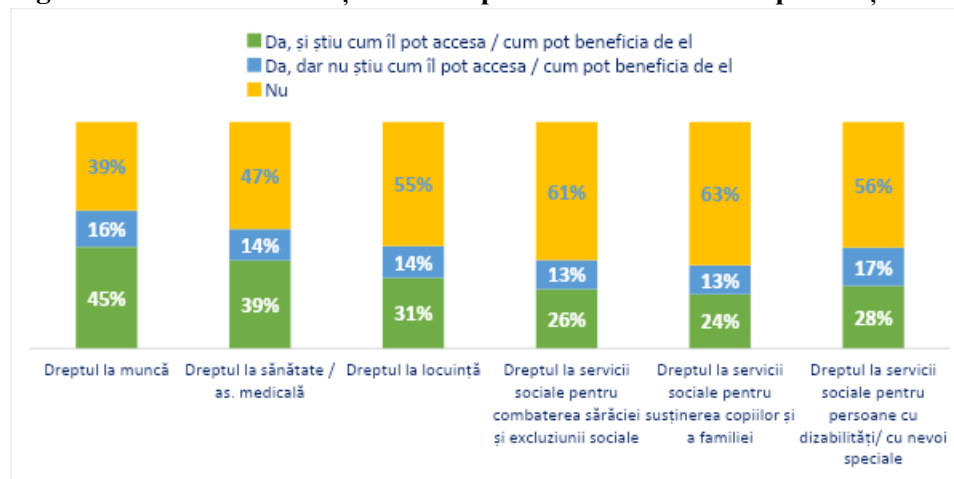
Conform rezultatelor cercetării sociologice AFF, printre nevoile și dificultățile cu care persoanele din categorii vulnerabile se confruntă se numără: dificultatea obținerii unui loc de muncă, problemele de sănătate, lipsa unei locuințe, urmate de dificultăți în îngrijirea copiilor. Putem presupune faptul că dificultatea obținerii unui loc de muncă este în directă corelație cu celelalte variabile, însă pentru a susține această ipoteză este nevoie de un studiu aprofundat. În plus, de cele mai multe ori, acestea nu își cunosc drepturile și obligațiile.

**Figura 5. Probleme specifice cu care grupurile vulnerabile se confruntă**



Sursa: Cercetarea sociologică AFF

**Figura 6. Nivelul de cunoaștere al drepturilor lor de către respondenții cercetării sociologice**



Sursa: Cercetarea sociologică AFF

Conform rezultatelor cercetării realizate în cadrul proiectului Includiunea are voce din iunie 2023, au fost definite trei etape principale în procesul de integrare pe piața muncii a unei persoane vulnerabile:

- **Pre-ocuparea:** necesară în rezolvarea problemelor înainte de angajare, este vorba în general de probleme ce pot fi rezolvate de servicii sociale publice și private, dar inclusiv servicii medicale, de locuire, îngrijire copii, formare profesională ș.a.

- **Ocuparea sau activarea:** pot fi realizate prin servicii de ocupare sau servicii de inserție sau integrare socio-profesională; este nevoie de o abordare integrată de servicii.
- **Post-ocuparea:** etapă importantă pentru a urmări evoluția lucrătorului vulnerabil în relație cu angajatorul în perioada de tranziție, adică primele luni după ce acesta s-a angajat.

Tocmai datorită cumulului de probleme cu care se confruntă o persoană vulnerabilă, este nevoie de o abordare integrată a serviciilor de sprijin. Câteva dintre serviciile necesare complementar cu cele sociale și de ocupare le prezintă:

- Servicii de suport pentru familii mono-parentale: pentru copiii ai căror părinți participare la cursuri de formare care se derulează în afara orarului școlar al copiilor, sau care au un program de lucru de 8 ore. În prezent orarul creșelor sau grădinițelor nu permite părintelui singur să integreze un astfel de program de lucru cu preluarea copilului;
- Servicii socio-medicale oferite gratuit sau la un preț redus persoanelor cu venituri mici. În prezent sunt puține astfel de inițiative;
- Servicii de sănătate mintală oferite gratuit sau subvenționate, programe de prevenție și de tratament persoanelor care suferă de adicții.

Una dintre cele mai mari provocări exprimate de mai multe dintre organizațiile care sprijină inserția socio-profesională a persoanelor vulnerabile este mai degrabă retenția la locul de muncă decât găsirea unui loc de muncă. Piața muncii convenționale nu este adaptată persoanei care face parte dintr-un grup vulnerabil, de cele mai multe ori necalificată pentru a-i asigura măsurile de acompaniament necesare dezvoltării personale, sociale și profesionale, de aici și rolul important al IS/ISI.

#### 4.1. Serviciile de ocupare

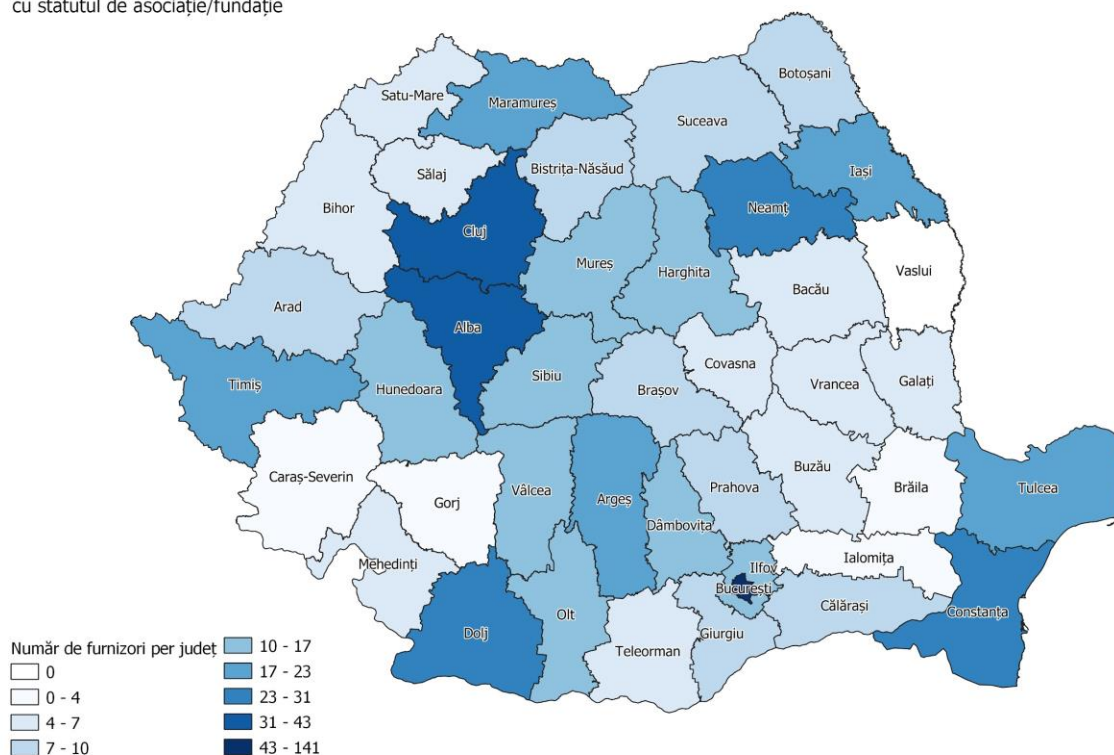
Există în prezent 42 de autorități de ocupare a forței de muncă care deservește toate zonele țării, la acestea adăugându-se, conform datelor furnizate de către ANOFM și aproximativ 1.860 de furnizori privați de servicii de ocupare, dintre care aproximativ 670 cu statut juridic de asociație sau fundație (acreditați la data de 31 iulie 2023).

Nu există date privind câți sau care dintre acești furnizori privați lucrează cu persoane vulnerabile, dar având în vedere scopul social general al asociațiilor și fundațiilor, putem presupune că parte dintre asociațiile furnizoare de servicii de ocupare se apleacă și asupra persoanelor din categorii vulnerabile, cum este cazul Asociația Ateliere Fără Frontiere, Organizația Umanitară CONCORDIA, Asociația "Institutul Pentru Parteneriat Social Bucovina", Fundația Alături de Voi, Fundația Hopes and Homes for Children, Asociația Profesională Neguvernamentală De Asistență Socială Assoc, Asociația Caritas, Fundația Romanian Angel Appeal, Organizația Umanitară CONCORDIA, Asociația The Social Incubator ș.a.

Deși județele cu cea mai mare rată de ocupare sunt Vaslui, Teleorman, Dolj, Mehedinți și Buzău ele nu reprezintă neapărat și județele cu cea mai mare densitate de furnizori privați de servicii de ocupare sau IS/ISI, după cum arată figurile de mai jos, acestea fiind reprezentate de către București, Alba, Cluj, respectiv de către Alba, Maramureș, Cluj. Bineînțeles, sunt și alți factori care trebuie luați în calcul, de nivel administrativ, demografic, de educație ș.a.

### Figura 7. Densitatea furnizorilor privați de servicii de ocupare la nivel național

Număr de furnizori privați de servicii de ocupare  
cu statutul de asociație/fundație

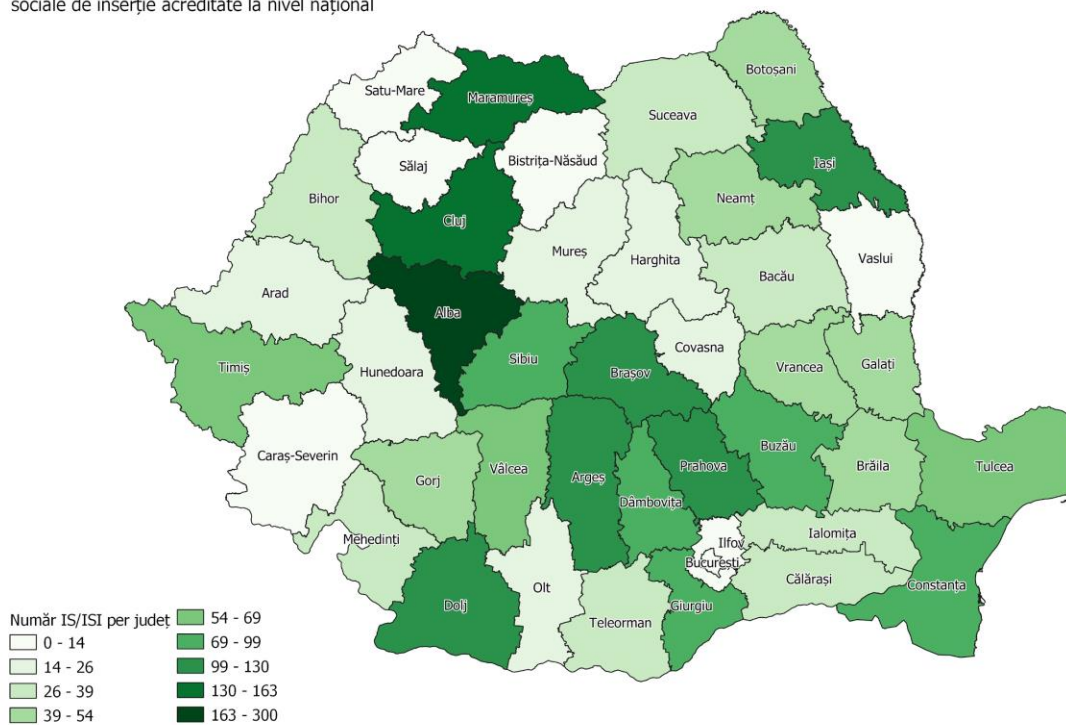


Sursa: Date compilate registrul de servicii de ocupare ANOFM, iulie 2023

\*Dintre acestea sunt și câteva cu sediul în București și punctul de lucru în alte județe din țară sau dublu sediu.

### Figura 8. Densitatea IS și ISI la nivel național

Număr de întreprinderi sociale și întreprinderi  
sociale de inserție acreditate la nivel național



Sursa: Date compilate registrul întreprinderilor sociale ANOFM, august 2023

Conform sondajului adresat AJOFM-urilor, tipurile de servicii gratuite oferite de către serviciile publice de ocupare în vederea atingerii Obiectivului specific din misiunea acestora privind „sporirea șanselor de ocupare pe piața muncii a persoanelor din grupurile vulnerabile cum sunt tinerii, șomerii de lungă durată, persoanele de etnie romă, persoane cu dizabilități, persoane eliberate din detenție, tinerii cu risc de marginalizare socială” în general prevăd:

- furnizarea serviciilor de informare și consiliere profesională;
- furnizarea serviciilor de mediere a muncii;
- subvenționarea angajatorilor care încadrează în muncă persoane din grupuri vulnerabile, în limita bugetului alocat;
- furnizarea și finanțarea în condițiile legii de servicii de formare profesională;
- se oferă și acompaniament social, dar doar pentru tinerii cu risc de marginalizare socială, conform Legii 76/2002 și odată ce acestea au fost plasate la angajator;
- organizarea de burse ale locurilor de muncă;
- dialog social, prin colaborare și parteneriate cu sectorul privat/angajatori și asociații.

Prin implicarea în proiecte din fonduri structurale, AJOFM-urile pot merge și în afara atribuțiilor prevăzute de legislația în vigoare pentru domeniul ocupării. Grupurile țintă care beneficiază de măsuri în acest sens sunt reprezentate mai ales de persoanele cu dizabilități, tineri cu risc de marginalizare socială sau tineri NEETs. Acțiunile pot include facilitarea inserției pe piața muncii prin construirea unui plan de acțiune personalizat împreună cu beneficiarul și oferirea unui acompaniament în parcurgerea acestuia, acordarea de vouchere pentru echipamente asistive, pentru achiziționarea diferitelor proteze/aparate auditive pentru persoanele cu dizabilități, care să faciliteze integrarea acestora pe piața muncii, programul educațional *A doua șansă*, proiecte pentru integrarea pe piața muncii a tinerilor NEETs prin care sunt oferite pachete personalizate de servicii constând în profilare/consiliere/formare profesională/mediere/acordare de prime de angajare/subvenționarea locurilor de muncă.

Conform HG 377/2002 pentru aprobarea Procedurilor privind accesul la măsurile pentru stimularea ocupării forței de muncă, modalitățile de finanțare și instrucțiunile de implementare a acestora, AJOFM-urile pot subcontracta servicii private de informare și consiliere pentru beneficiarii acestora, dar și pentru mediere. În teorie, acestea sunt oferite gratuit persoanelor din categorii vulnerabile, inclusiv pentru acompanierea socială - procesul ce intervine odată ce persoana din categorie vulnerabilă (conform Legii 76/2002) a fost plasată la un angajator pentru a acompania tranziția acestuia.

În practică însă, acest proces de externalizare nu pare a fi funcțional. Doar două județe ar fi utilizat această posibilitate, a declarat unul dintre respondenții studiului transmis AJOFM-urilor, dintre care situația dintr-unul dintre județe ar fi creat un precedent pentru a demonstra lipsa de funcționalitate a sistemului. Fără un control adecvat privind activitatea serviciilor de ocupare, mai ales din zona de mediere, și fără o trasabilitate clară a beneficiarului, există riscul duplicării de servicii și ca serviciile prestate să nu fie de o calitate adecvată pentru nevoile beneficiarului.

O altă posibilă problemă este că procedurile de acreditare și de monitorizare sunt mai simple pentru serviciile de ocupare decât pentru serviciile sociale de pildă. Iar după cum am observat mai sus, majoritatea sunt înființate ca societăți comerciale cu scop lucrativ.

În teorie, această practică privind externalizarea medierii din partea AJOFM către furnizorul privat de servicii de ocupare ar fi binevenită, mai ales pentru acele grupuri vulnerabile pentru care angajatorii nu sunt dispuși să acorde aceste servicii contra cost. Dar o altă limitare în acest sens ar putea fi chiar faptul

că bugetul asigurărilor pentru șomaj este deja suprasolicitat, așa cum vom vedea în secțiunea dedicată *Măsurilor active de ocupare*. Ar putea fi în acest sens regândită și sursa de finanțare ale acestor tip de măsuri. Un exemplu de bună practică îl presupune un viitor proiect finanțat din fonduri structurale unde ANOFM va fi partener pentru care 600 de persoane vor fi angajate pentru a asigura servicii de informare și consiliere în cadrul AJOFM-urilor începând din 2024.

## 4.2. Formarea profesională

În general, AJOFM-urile colaborează cu Centrele regionale de formare profesională a adulților pentru a furniza serviciile de formare profesională gratuite persoanelor din categorii vulnerabile, dar pot colabora și cu alți furnizori din sectorul public sau privat. Categoriile vulnerabile pentru CRFPA-urile oferă servicii de formare pot include tineri NEETs, persoane aflate în detenție, persoane de etnie romă, persoane din mediul rural, refugiați, persoane cu handicap, persoane beneficiare de VMG, aflate în evidențele AJOFM-urilor partenere. AJOFM-ul oferă servicii privind informarea și consilierea identificării unui program de formare profesională la care persoana să participe și ulterior să se integreze pe piața muncii. În general aceste categorii primesc recomandări pentru formări profesionale de bucătar, ajutor bucătar, brutar, lucrător comercial, lucrător structuri pentru construcții, mecanic auto, îngrijitor spații verzi, femeie de serviciu, confecționar asamblor articole din textile, maseur, infirmieră, dar și competențe digitale, de matematică și limba română.

Având în vedere bugetul limitat al AJOFM-urilor, există limitări și legate de cursurile de calificare, perfecționare, specializare și inițiere pe care le pot derula gratuit pentru persoane din categorii vulnerabile, mai ales pentru cele precum agent de pază, sudor, fochist, la care sunt necesare avize și locații speciale pentru practică, conform unor declarații în chestionar.

CRFPA-urile au ocazia de a oferi programe de formare profesională categoriilor vulnerabile și în baza unor proiecte finanțate din fonduri structurale, de cele mai multe ori destinate tinerilor NEETs și șomerilor de lungă durată, din categoriile greu și foarte greu ocupabili, dar și persoanelor aflate în detenție și probațiune.

Câteva dintre provocările evidențiate de către reprezentanții CRFPA-urilor în chestionar au reprezentat:

- modificările legislative privind metodologia de autorizare a furnizorilor de formare profesională;
- lipsa de înregistrare în evidențele AJOFM a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă;
- abandonul beneficiarilor în timpul programului de formare profesională;
- refuzul participării în cadrul unui program de formare profesională;
- necorelarea bugetului de cheltuieli aprobat pentru programele de formare profesională cu planul național de formare profesională;
- gândirea strategică a programelor de formare pentru ca acestea să fie relevante cu evoluția rapidă a pieței forței de muncă și a nevoile de integrare pe piața muncii;
- existența insuficientă a formelor de sprijin destinate lucrătorilor aflați în risc de șomaj, a persoanelor peste 50 de ani, a persoanelor cu dizabilități;
- lipsa unui sistem integrat de informare, consiliere și orientare profesională;
- lipsa unei platforme comune furnizorilor de formare profesională;
- consolidarea relațiilor cu UAT-urile în vederea identificării de persoane din categorii vulnerabile din mediul rural;
- participarea redusă a adulților din grupuri vulnerabile la târguri de locuri de muncă.

În plus, una dintre provocările majore evidențiate de către asociațiile care derulează programe de integrare socio-profesională pentru persoane vulnerabile o reprezintă faptul că persoanele care nu au 10 clase nu pot participa la cursuri de formare acreditate deoarece conform Legii educației naționale 1/2011 cu modificările și completările ulterioare, învățământul general obligatoriu este de 10 clase.

De altfel, formarea profesională gratuită este oferită de către agențiile pentru ocuparea forței de muncă teritoriale doar persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă. Pentru care care sunt deja angajate nu sunt prevăzute astfel de servicii gratuite. Pentru asociații precum Ateliere Fără Frontiere, care încadrează în muncă persoane din categorii vulnerabile, posibilitatea de a avea acces la astfel de servicii gratuite pentru angajații lor ar reprezenta un sprijin valoros.

### 4.3. Recomandări generale

- Crearea unei rețele integrate de furnizori de servicii de inserție socio-profesională, atât publici cât și privați, cu reprezentanți de la servicii sociale, socio-medicale, mintală, formare profesională, de ocupare ș.a. care să se promoveze către grupurile vulnerabile în colaborare cu autoritățile publice locale și asociații/fundații care lucrează în comunitate. Rețeaua poate lua forma unei platforme online care să aducă împreună furnizorii de servicii de suport în vederea creșterii angajabilității persoanelor din categorii vulnerabile și angajatorii;
- Oferirea de servicii de formare profesională și pentru persoanele din categorii vulnerabile odată încadrate în muncă, nu doar pentru șomeri, prin alocarea de fonduri publice și/sau colaborare cu AJOFM-urile;
- Modificarea legii astfel încât și persoanele care au mai puțin de 10 clase terminate să poată beneficia de atestări pentru cursuri de formare profesională (în anumite condiții);
- Sistem funcțional și diversificare surse de finanțare alocate pentru contractarea de către AJOFM a serviciilor de ocupare destinate persoanelor din categorii vulnerabile;
- Dezvoltarea de mai multe servicii de sprijin din categoriile servicii de suport pentru familiile monoparentale, servicii socio-medicale, sănătatea mintală, care să acopere mai multe grupuri vulnerabile și care să fie sustenabile pentru nevoile acestora;
- O mai bună colaborare între entități de drept public și privat, în ceea ce privește instrumentele și pachetele de măsuri active destinate grupurilor vulnerabile, pentru a putea transparentiza și facilita accesul la servicii;
- Formarea continuă și perfecționarea pentru personalul implicat în munca directă cu persoane vulnerabile pentru a asigura calitatea serviciilor oferite și controlul calității serviciilor oferite de către furnizori;
- Dezvoltarea unui sistem integrat de asigurare a calității în formarea profesională a adulților;
- Crearea unui mecanism de evaluare/monitorizare a politicilor publice privind ocuparea și formarea profesională, precum și a unui mecanism de anticipare a nevoilor forței de muncă

## **5. Cadrul de funcționare al întreprinderilor sociale și al întreprinderilor sociale de inserție**

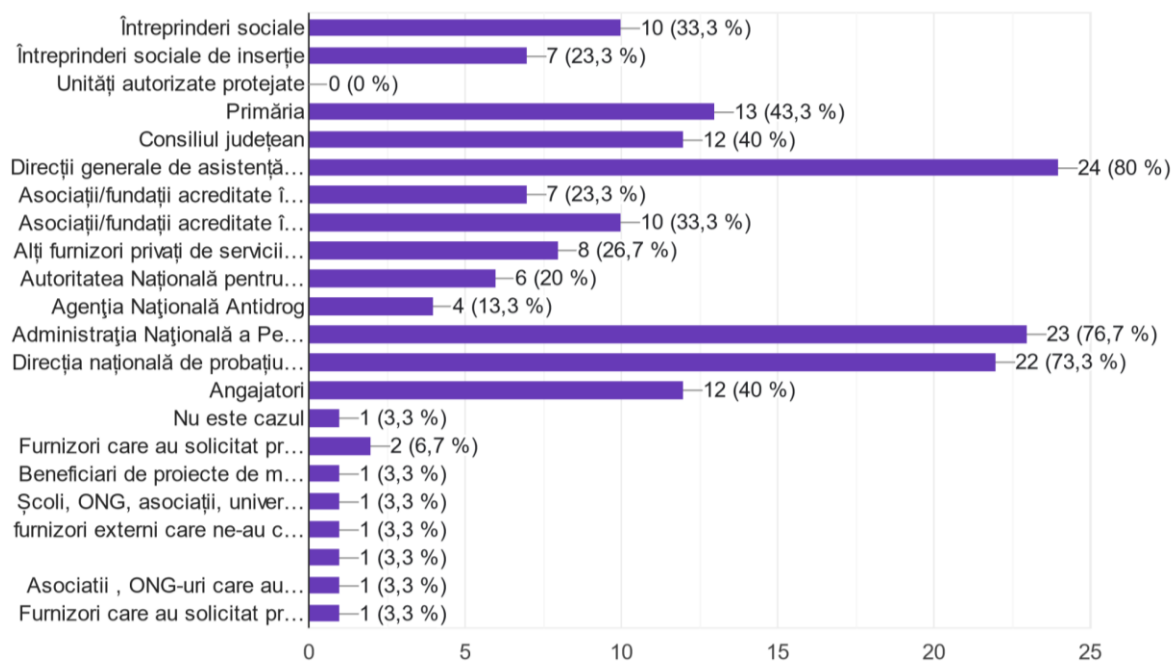
### **5.1. Compartimentele de economie socială**

Provocările principale cu care Compartimentele de economie socială susțin că se confruntă în ceea ce privește principalele atribuții, precum sunt acestea definite în Art. 25 lit. a-1 din Legea economiei sociale, se referă la:

- întocmirea raportului anual de activitate - raportări incomplete sau incorecte: de exemplu IS și ISI nu descriu toate aspectele solicitate de formular, nu evidențiază cum au realocat profitul în scop social, sau cum se implică în activități de inserție socio-profesională, datele financiare raportate la agenție nu corespund în toate cazurile cu cele raportate la Ministerul finanțelor, la Oficiul Național al Registrului Comerțului – datorită termenelor de raportare diferite din legislație, sau nu este raportată modificarea/actualizarea actului constitutiv iar în noua formă actul nu mai conține condițiile de acordare a atestatului/certificatului;
- nerespectarea termenelor de depunere a rapoartelor anuale de activitate și financiare de către IS și ISI;
- resursă umană insuficientă și prin urmare supraîncărcarea cu atribuții a personalului existent; există un singur angajat per compartiment în prezent;
- dezechilibru în resursa umană alocată verificărilor și asistenței oferite proporțional cu numărul de IS/ISI din fiecare județ (există județe care au atestate peste 100 de IS, pe când altele sub 10), dar în continuare este alocată o singură persoană per compartiment;
- elaborarea planului de inserție socio-profesională județean;
- acțiuni de mediatizare a domeniului economiei sociale; participare scăzută din partea IS și ISI la acțiuni de mediatizare și de consultare;
- neînțelegerea de către IS/ISI a limitărilor pe care le are AJOFM în raport cu deciziile pe care le poate lua sau bugetul disponibil/alocabil către sprijin financiar, marea majoritate a facilităților putând fi acordate doar de către autoritățile administrației publice centrale și locale;
- dificultăți în înțelegerea conceptului de economie socială de către cei care obțin atestatul.

Entitățile cu care AJOFM-urile colaborează cel mai des le reprezintă DGASPC-urile, Administrația Națională a Penitenciarelor și Direcțiile Naționale de Probațiune. Iar în general, relația dintre AJOFM-uri și IS/ISI este una bună, deși colaborarea nu este la fel de prezentă ca în cazul instituțiilor menționate anterior.

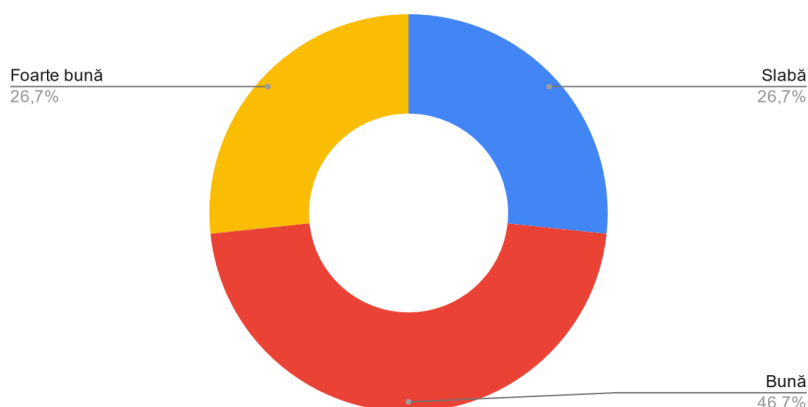
**Figura 9. Entități cu care respondenții de la compartimentele sociale ale AJOFM-urilor au dezvoltat acorduri de colaborare/parteneriat pentru a sprijini atingerea obiectivelor specifice aferente misiunii AJOFM referitoare la creșterea gradului de ocupare și a competențelor profesionale ale persoanelor șomere sau inactive din categorii vulnerabile**



Sursa: Sondaj transmis AJOFM-urilor din țară

**Figura 10. Gradul de colaborare dintre AJOFM-uri și IS/ISI/asociații sau alte companii interesate de domeniul economiei sociale**

Nivel colaborare AJOFM - IS/ISI/alte entități interesate de domeniu



Sursa: Sondaj transmis AJOFM-urilor din țară

Dintre **recomandările** prezentate pentru îmbunătățirea activității Compartimentelor de economie socială în vederea ocupării active și a inserției socio-profesionale:

- dotare cu resursă umană calificată care să poată acoperi cu succes atribuțiile referitoare la activitățile compartimentului de economie socială;

- crearea unui compartiment distinct cu suplimentarea numărului de posturi al agenției pentru realizarea unei cat mai bune monitorizări a activității persoanelor juridice care au obligația de a angaja și de a menține angajate persoane marginalizate social;
- regândirea categoriilor de persoane juridice care pot fi întreprinderi sociale în baza art. 3 a legii nr.219/2015, în vederea respectării obligațiilor de către acestea;
- autoritățile administrației publice locale să acorde facilități întreprinderilor sociale care într-adevăr au activități în scop social și conform nevoilor comunităților;
- mai multă claritate în definirea activității sociale și restrângerea activităților în care acestea își pot desfășura activitatea, care să fie mai aplicată domeniului de integrare socio-profesională a persoanelor din categorii vulnerabile;
- ateliere de lucru în cadrul cărora sa se aprofundeze prin dezbateri aspectele de interes pe zona economiei sociale și să se prezinte exemple de bună practică;
- sumele acordate pentru subvenționarea locurilor de munca să aibă un buget astfel construit încât să poată fi derulate convențiile pe tot parcursul anului – soluționare rapidă a solicitării;
- prioritizarea subvențiilor pentru entitățile de economie socială care integrează persoane din categorii vulnerabile pe piața muncii;
- corelarea datelor la care să fie comunicate rapoartele anuale și situațiile financiare cu cele la care și angajatorii comunică la finanțe bilanțurile și balanțele;
- verificarea pe teren de către corp control a respectării criteriilor și principiilor care au stat la baza acordării atestatelor/certificatelor precum și a veridicității derulării activităților cu caracter social și să rămână atestate/certificate doar IS/ISI care implementează măsuri de ocupare activă;
- parteneriate cu IS noi sau cu cele de succes în vederea mediatizării bunelor practici, dezvoltarea comunicării, menținerii de relații cu ei și promovarea pe o scara mai largă privind inserția socio-profesională (mass-media);
- dezvoltarea de aplicații informatice care să eficientizeze serviciile acordate.

### **Planul de inserție socio-profesională județean**

Principalul document operațional la nivel local după care serviciile publice de ocupare se ghidează în acțiunile de integrare pe piața muncii a persoanelor din categorii vulnerabile îl reprezintă planul de inserție socio-profesională județean. Acesta reprezintă de altfel singurul instrument dedicat specific cadrului de inserție socio-profesională. Fiecare județ este obligat să dezvolte un plan de inserție socio-profesională conform legii economiei sociale, deși nu există o obligație de realizare a indicatorilor.

Planul de inserție ar trebui însoțit de o strategie operațională la nivel local. Acest lucru ar presupune includerea unui set de măsuri dedicate, completate de finanțări, pentru a ajuta dezvoltarea ISI. AJOFM, prin consultare cu autoritățile locale (DGASPC-urile, primăriile), IS/ISI și asociațiile care au în grupurile țintă persoane din grupuri vulnerabile ar trebui să evalueze categoriile de populație de la nivelul județului care se confruntă cu dificultăți în accesarea pieței muncii și intervențiile necesare.

*Exemplu fabricat în urma unor discuții cu un fost angajat al unei agenții pentru ocuparea forței de muncă teritorială:*

grupul țintă vulnerabil - 200 persoane provenite din sistemul de detenție

rată de inserție dorită - 60%

activitățile necesare pentru a ajunge la rata de inserție dorită - x, y, z

evaluarea de la finalul ciclului de program - activitățile de succes în corelație cu rata de

succes versus eșecurile + schimbări pentru a crește rata de succes pentru următorul ciclu programatic

Mai jos sunt prezentați pașii principali în elaborarea planului de inserție socio-profesional județean:

- Consultarea documentelor strategice de dezvoltare economico-socială de la nivel local, în vigoare la data elaborării planului; se verifică strategiile naționale și județene aferente diferitelor grupuri vulnerabile cum ar fi: Strategia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă 2021-2027, Strategia Națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei, Strategiei Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome, strategiile județene pentru tineret etc.;
- Consultarea DGASPC-urilor și a IS și ISI certificate cu privire la obiectivele, măsurile și acțiunile de stabilit la nivelul județului; dar o provocare subliniată de către respondenții la chestionar este aceea că părțile interesate nu răspund consultării;
- Stabilirea obiectivelor noului plan, pentru următorii 3 ani; stabilirea indicatorilor privind piața muncii locale și a modului de cuantificare a acestora; stabilirea acțiunilor prin care aceștia vor fi realizați și a responsabilităților;
- Elaborarea proiectului planului de inserție socio-profesională;
- Dezbaterea proiectului în cadrul unor întâlniri cu reprezentanții IS, ISI și ai serviciilor publice de asistență socială de la nivel local și județean;
- Stabilirea formei finale a planului și înaintarea acestuia spre aprobarea directorului executiv al AJOFM și președintelui Consiliului județean.

Datele obținute din planurile de inserție județene transmise nu au permis realizarea unei analize agregate a datelor la nivel național pentru a evidenția dacă acțiunile și indicatorii propuși în planuri răspund nevoilor categoriilor vulnerabile din județele acoperite de către AJOFM-uri (deși acest aspect ar putea reprezenta un subiect viitor de cercetare), dar tabelul de mai jos reprezintă un exemplu al câtorva măsuri de sprijin necesare pentru a aduce lucrătorul vulnerabil mai aproape de piața muncii și în ce măsură acestea sunt acoperite în diferitele tipuri de obiective, domenii de intervenție, acțiuni și grupuri vulnerabile vizate.

**Tabel 1. Inserția lucrătorilor vulnerabili prin economia socială în planurile de inserție socio-profesională județene (24 din 42 de planuri)**

<b>Măsuri de sprijin necesare pentru activitatea unui angajator de inserție</b>	<b>Măsura în care se regăsește în planurile de inserție socio-profesionale județene</b>	<b>Detalii/număr planuri unde se regăsește concret și specific</b>
Înființarea de IS/ISI și oferirea de facilități din partea administrației publice locale, inclusiv diverse măsuri de sprijin	Dezvoltarea de ISI	În trei județe, dintre care în două nu apare ca indicator separat nr de ISI înființate
	Sprijin pentru înființarea de noi IS și dezvoltarea celor existente, inclusiv acordarea de sprijin financiar sub forma micro-granturilor sau facilități din partea APL	Într-un județ
Rolul acordat (IS/ISI) pentru creșterea ocupării persoanelor din categorii vulnerabile	Furnizarea de servicii de informare, consiliere profesională, formare profesională, adaptarea locului de muncă	În trei județe, prin finanțări FSE dar și prin bugetul asigurărilor pentru șomaj
	Sprijinirea creării de noi locuri de	În trei județe

	muncă în cadrul ISI / IS	
	Ocuparea persoanelor din localități urbane defavorizate și a persoanelor de etnie romă în ISI	Într-un județ
Srijin acordat ISI în promovarea produselor realizate și/sau furnizate, serviciilor prestate ori lucrărilor executate în comunitate, precum și în identificarea unor piețe de desfacere a acestora (cf. art. 19 din legea economiei sociale)	Nedeterminat	Într-un județ.  Acest tip de sprijin s-ar putea oglindi în aplicarea de clauze sociale de inserție în muncă sau contracte rezervate pentru ISI în cazul achizițiilor publice responsabile sociale.
Servicii de formare profesională subvenționate pentru lucrătorii vulnerabili - cu precădere cf. art. 20 din legea economiei sociale, ISI pot beneficia de o sumă reprezentând 50% din cheltuielile cu serviciile de formare profesională pentru organizarea de cursuri dedicate tinerilor cu risc de marginalizare socială	Organizarea de cursuri de formare profesională pentru personalul ISI	Într-un județ
Subvenții pentru încadrarea lucrătorilor vulnerabili (acordate IS/ISI)	Acordarea de subvenții la angajatorii de inserție pe baza contractelor de solidaritate	În patru județe
Promovarea economiei sociale	Organizarea de evenimente, mese rotunde, prezentare bune practici, elaborare de știri, comunicate, informări	În toate județele, dar doar în luna economiei sociale
	Acordarea de informații și sprijin metodologic pentru derularea procedurii de atestare/certificare a întreprinderilor sociale/ întreprinderilor sociale de inserție, precum și pentru desfășurarea activității acestora	Într-un județ

Tabelul prezintă o analiză a eficienței planului de inserție socio-profesională pentru inserția socio-profesională a adulților vulnerabili prin economia socială. Se poate observa că foarte puține județe au integrat cu adevărat un rol mai puternic IS/ISI în acțiunile de inserție socio-profesională.

În plus, există situații unde:

- indicatorii prezentați în documentele de raportare nu coincid cu indicatorii inițiali ai planului de inserție
- există diferențe în conținutul planurilor de la un județ la altul, precum în cazul tipului de acțiune privind acordarea de subvenții, pentru care sunt județe care nu prezintă defalcăt acest indicator sau este comasat cu alte tipuri de acțiuni și indicatorul final nu este defalcăt per acțiune
- sunt folosite formulări diferite pentru diferite tipuri de obiective/domenii de intervenție/acțiuni de la județ la județ

În general, AJOFM-urile și-au îndeplinit indicatorii conform ceea ce și-au propus în planuri. În anumite cazuri unde indicatorii nu au fost îndepliniți a fost din cauza interacțiunii dificile cauzată de situația pandemică, sau fiindcă indicatorii inițiali propuși nu au fost conformi cu realitatea în anumite semestre de raportare.

Interesant este că în anumite județe există o implicare în diferite acțiuni din partea mai multor tipuri de autorități. De exemplu, la Covasna, implicarea bisericii alături de autorități locale și asociații, organizații de economie socială pentru cooperare în vederea identificării de posibilități de furnizare de servicii suport pentru rudele aflate în îngrijire ale persoanelor care se încadrează în muncă. Sau în anumite județe, implicare primăriilor în acțiuni de formare profesională, servicii sociale ș.a.

O recomandare generală este că ar trebui Consiliul județean să aibă o responsabilitate mai crescută în monitorizarea planului, alături de AJOFM. Sunt anumite tipuri de obiective și acțiuni unde apare și implicarea acestuia ca responsabil în cadrul planului - precum înființarea de IS, măsuri de promovare a economiei sociale, dar în practică acest lucru pare că nu este asumat pe deplin.

**Tabel 2. Riscuri, bariere și propuneri identificate de către AJOFM-uri în planurile de inserție**

Tip	Riscuri/bariere identificate	Propuneri
Identificare grupuri vulnerabile	Identificarea grupurilor vulnerabile și asumarea scopului social	Sincronizarea grupului vulnerabil în acord cu toate grupurile vulnerabile identificate de diferite strategii naționale din domeniul social, ocupare, educație ș.a.
	O viziune restrânsă a asistențelor sociale asupra operaționalizării conceptului de alte grupuri vulnerabile. Se asociază vulnerabilitatea aproape exclusiv cu beneficiarii de VMG și sunt excluși tinerii NEETs sau persoanele greu ocupabile etc.	
	Restricțiile impuse de ghidul solicitantului (FSE) în ceea ce privește încadrarea în grupul țintă al proiectului.	
Piața muncii	Necompetitivitatea forței de muncă: pondere mare a șomerilor care nu dețin o profesie	
	Lipsa experienței profesionale sau forță de muncă slab pregătită în meseriile solicitate	
	Lipsa ofertelor de muncă potrivite pentru grupuri vulnerabile	
	Deficitul de forță de muncă din anumite județe creează o concurență neloială între marii operatori economici și IS nou înființate în privința pachetelor salariale și a beneficiilor oferite pentru recrutarea de forță de muncă	
Facilități financiare/măsuri de sprijin	Deși, Legea nr.219/2015 privind economia socială prevede faptul că întreprinderile sociale de inserție pot beneficia de o serie de facilități din partea autorităților administrației publice locale, în realitate	În absența unui cadru legislativ care să ofere facilități legale IS și a unor programe de finanțare specifice pentru dezvoltarea IS (finanțările din 2020 au fost pentru

	<p>acest lucru nu se prea întâmplă, invocându-se faptul că sumele necesare scutirilor de taxe și impozite, precum și alte facilități cu caracter financiar trebuie aprobate în bugetele autorităților locale</p> <p>Imposibilitatea acordării unor facilități permise de legislația economiei sociale</p> <p>Condițiile impuse prin Legea nr. 219/2015 pentru atestarea ca IS și ISI sunt greu de îndeplinit și nu pot fi susținute financiar de către aceste entități</p> <p>Lipsa unui buget acoperitor pentru susținerea măsurilor active în vederea acordării de facilități pentru șomeri și pentru angajatori în concordanță cu solicitările adresate agenției</p> <p>Insuficiența resurselor financiare pentru subvenționarea angajării persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile</p> <p>În unele cazuri lipsa de interes din partea angajatorilor pentru aceste măsuri de stimulare din cauza volumului documentației</p>	<p>start-up-uri), activitate IS se desfășoară în condiții dificile.</p> <p>Este nevoie de sprijinirea entităților înființate în identificarea persoanelor din grup vulnerabil în vederea angajării acestora</p> <p>Informarea angajatorilor cu privire la facilitățile acordate prin lege în cazul angajării tinerilor cu risc de marginalizare socială</p>
Servicii de sprijin	<p>Lipsa de interes a persoanelor din evidența agenției de a participa la programele furnizate de către instituție</p> <p>Lipsa de interes a tinerilor de a se îndrepta spre învățământul obligatoriu</p>	<p>Modernizarea permanentă a serviciilor furnizate în vederea creșterii gradului de ocupare al forței de muncă</p>
Digitalizare Serviciul Public de Ocupare (SPO)		<p>Digitalizarea SPO în paralel cu încurajarea însușirii cunoștințelor TIC în rândul populației, cu precădere a clienților SPO</p> <p>Implementarea unui program informatic performant care să îmbunătățească activitatea în agenție</p>

## 5.2. Natura interesului general și al scopului social

Economia socială nu ar trebui să fie caracterizată de profit sau excedent, dar interesul general și scopul social funcționează diferit pentru un SRL față de o asociație. Conceptul de „profit limitat” a fost introdus de către Comitetul Economic și Social European în avizul 2019/C 282/011 „Către un cadru juridic european adaptat la întreprinderile din economia socială”. Profitul trebuie să constituie astfel un mijloc, nu un scop al activității entității de economie socială (punctul 3.1.1.).

Conform Legii nr. 219/2015 art. 8 alin. (4), IS trebuie să aloce minimum 90% din profitul/excedentul realizat scopului social și rezervei statutare. De asemenea, conform art. 3 alin. (1) din cadrul normelor

metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 219/2015, trebuie demonstrat faptul că activitatea desfășurată are scop social.

O societate poate înțelege diferit de o asociație necesitatea reinvestirii profitului, mai ales față de sustenabilitatea afacerii și atunci când se aplică condiții de fiscalitate diferite. În acest caz, ar trebui realizată o delimitare între statutul de asociație și cel de SRL în ceea ce privește aplicabilitatea criteriilor de economie socială sau să existe scutiri asigurate prin codul fiscal pentru acele IS/ISI care demonstrează că într-adevăr derulează niște activități de interes general și cu scop social.

În practică, IS/ISI întâmpină dificultăți privind raportarea financiară a cheltuielilor alocate scopului social. În urma unor discuții cu AJOFM-uri rezultă că nici acestea nu au o înțelegere clară și unitară privind reinvestirea profitului cu scop social. Una dintre provocările principale adresate de către acestea este înțelegerea diferită a anumitor aspecte din legislația referitoare la economia socială de către întreprinderi sociale, respectiv modalitatea prin care se dovedește activitatea cu caracter social. Calculul profitului intra sub incidența legislației financiar-contabile, implicit a calculului profitului brut, respectiv al profitului net. Pentru Compartimentele de economie socială ale AJOFM-uri este neclar ce trebuie să verifice. În plus, potrivit atribuțiilor legale, agenția de ocupare a forței de muncă nu poate emite puncte de vedere sau precizări referitoare la reglementările privind activitatea financiar-contabilă și fiscală, implicit a metodologiei de calcul a profitului.

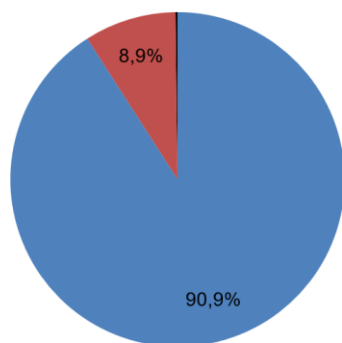
Dintre cele șase forme definite în legea economiei sociale de ceea ce poate fi recunoscut drept IS, doar patru dintre ele îndeplinesc întru totul definiția operațională de la nivel european, acelea fiind asociații și fundații cu activitate economică și care urmăresc obiective și interese generale, întreprinderile sociale de inserție - inclusiv ISI și UPA, casele de ajutor reciproc ale pensionarilor, cooperativele care urmăresc obiective și interese generale, spre deosebire de societăți, caracterizate de scopul lucrativ.

În baza analizei datelor din registrul național al întreprinderilor sociale din august 2023, din cele aproximativ 2.600 IS cu atestat valabil, sectorul este reprezentat doar în jur de 200 de asociații, restul fiind în mare vorbă de SRL-uri și SC-uri.

### Figura 11. Întreprinderi sociale atestate după categoria juridică

Categorii întreprinderi sociale cu atestat valabil, august 2023

● Societăți comerciale ● Asociații și fundații  
● Case de ajutor reciproc ale salariaților și societăți cooperatice de gradul I



Sursa: Date compilate în baza registrului național de întreprinderi sociale, august 2023

Legea economiei sociale nu oferă un cadru de organizare și funcționare clar ca întreprindere socială pentru societățile comerciale care, în conformitate cu legea lor de organizare și funcționare, Legea nr. 31/1990 se constituie în scop lucrativ și nu social. Pentru a răspunde principiilor legii economiei sociale ar fi necesară crearea unei noi forme juridice de societate comercială cu scop social. Prin natura lor,

prin definiție, asociațiile și fundațiile desfășoară activități de interes general, conform Ordonanței Guvernului nr. 26/2000, deci profitul este automat 100% reinvestit în misiunea socială a întreprinderii sociale cu statut de asociație sau fundație. Pentru cooperative și CAR-uri este necesară stabilirea unei limite iar pentru societățile comerciale sunt necesare prevederi statutare exprese deoarece nu se pot prevala de un caracter social intrinsec în desfășurarea activităților acestora.

O clarificare a scopului social, prin definirea acestuia, ar putea facilita atât procedurile de control pentru verificarea funcționării întreprinderilor în scop social, inclusiv modul în care întreprinderile sociale alocă resurse, inclusiv din profit/excedent către scopul lor primordial, care este cel social.

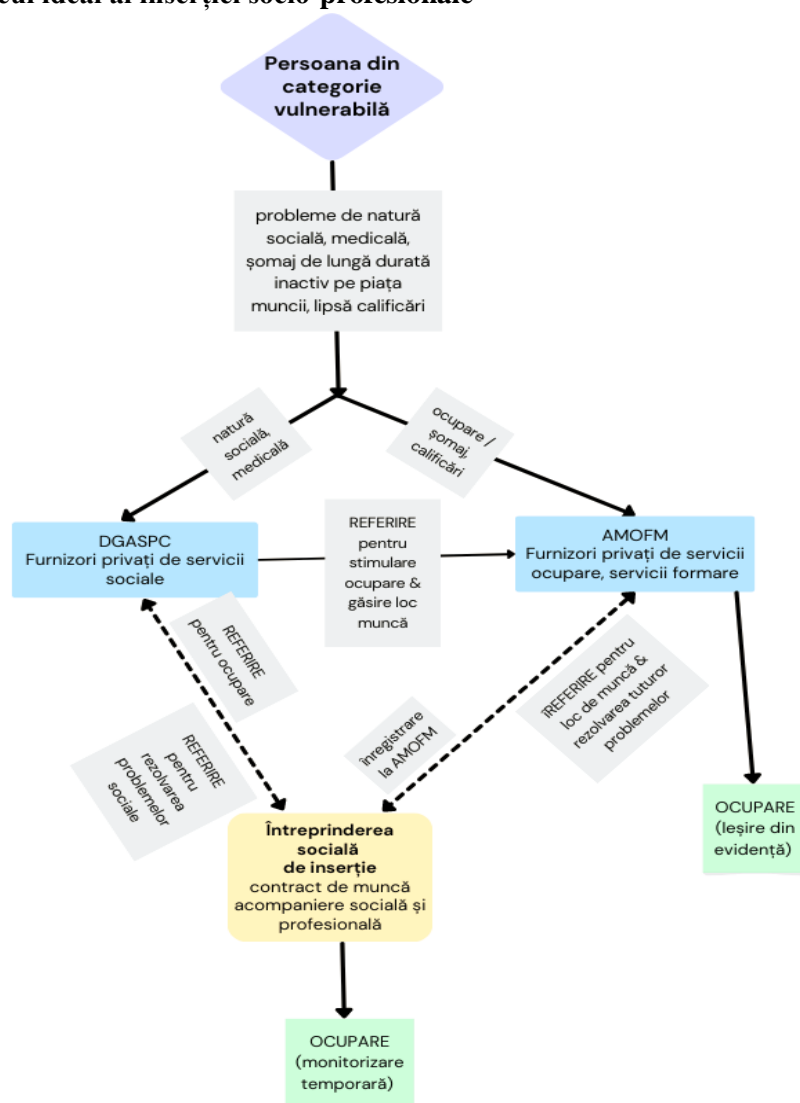
### **5.3. Inserția socio-profesională, serviciu de colaborare ecosistemic**

Inserția socio-profesională este un proces extrem de complex care presupune intervenții din numeroase domenii - social, ocupare, educație, locuință, sănătate ș.a. Se află undeva la granița dintre serviciile sociale și cele de ocupare și este momentan recunoscută doar la nivel de concept. Este nevoie să se dezvolte o formă de inserție care să sprijine persoana vulnerabilă în mod coordonat și unitar. De aceea este pertinent să adresăm inserția ca un serviciu recunoscut, cu un cadru de măsuri și standarde dedicate, iar în acest fel ar putea să i se aloce și un buget dedicat serviciilor aferente.

Procesul de acompaniament social (oferit gratuit de către agenția pentru ocuparea forței de muncă teritorială tinerilor cu risc de marginalizare socială precum prevăzut în Legea 76/2002) prezentat în secțiunea 3.3. *Grupurile vulnerabile și accesul la servicii de sprijin în vederea ocupării* - acompanierea beneficiarului post-plasare, de altfel este un punct important din procesul de inserție socio-profesională, pentru care în țări precum Norvegia, Franța, există roluri și măsuri în metodologii destinate acestui tip de serviciu. Există în acest caz un rol de specialist de inserție vocațională pentru asigurarea unei relații sustenabile între angajator și lucrătorul defavorizat.

Acest tip de acompaniament social ar trebui realizat însă pentru toate categoriile vulnerabile, cel puțin așa cum sunt ele definite în Legea nr. 292/2011 privind asistența socială, în linie cu definiția grupului vulnerabil actual și din legea economiei sociale, pentru care și ISI prevede măsuri de acompaniament social obligatoriu.

**Figura 12. Traseul ideal al inserției socio-profesionale**



\* referire = îndrumare către alt serviciu abilitat să ofere soluții pentru diverse probleme de integrare

Sursa: Document de politică publică locală la nivelul Municipiului București, cercetare realizată în cadrul proiectului *Incluziunea are voce* (iunie 2023)

Întreprinderile sociale și întreprinderile sociale de inserție nu reprezintă doar un mecanism destinat generării sau asigurării de locuri de muncă pentru încadrarea persoanelor aparținând grupului vulnerabil, unul dintre obiectivele economiei sociale fiind și acela de dezvoltare a serviciilor sociale pentru creșterea capacității de inserție pe piața muncii a persoanelor din grupul vulnerabil, conform Legii nr. 219/2015.

Scopul esențial al serviciilor sociale, este, conform Legii asistenței sociale, „depășirea unor situații de dificultate, prevenirea și combaterea riscului de excluziune socială, promovarea incluziunii sociale și creșterea calității vieții”. În acest sens, inserția prin muncă a persoanelor vulnerabile nu reprezintă doar creșterea ocupării și a forței de muncă în rândul persoanelor vulnerabile, el este prin excelență un serviciu social, deoarece cuprinde un acompaniament individualizat care permite persoanei vulnerabile să dobândească abilități sociale și competențe profesionale, răspunzând astfel nevoii de a „depăși o situație de dificultate” și de a permite o incluziune reală. Din acest motiv este necesară includerea în nomenclatorul serviciilor sociale a componentei de „inserție prin muncă”.

### 5.3.1. Instrumente de bună practică pentru operaționalizarea unui serviciu dedicat inserției

#### Serviciu public-privat de inserție

Pentru a operaționaliza obiectivele prevăzute în strategia națională pentru prevenirea și lupta împotriva sărăciei, Franța a dezvoltat un Serviciu public de inserție și de ocupare (Service public de l'insertion et de l'emploi - SPIO<sup>17</sup>). Principiul creării acestui serviciu stă la baza valorii pe care țara o oferă muncii - accesul pe piața muncii ca instrument de a ieși din sărăcie.

Guvernul francez a lansat în 2020 o acțiune pilot în 14 teritorii din Franța care a permis definirea unei metode SPIO. În prezent, 79 teritorii din Franța au lansat acest serviciu, adică aproape 80% din teritoriu la nivel național. La baza metodei stă acompanierea profesională pentru persoanele care au dificultăți în a se integra pe piața muncii.

SPIO presupune colaborarea în consorțiu a unui ecosistem cu rol important în inserție, format din administrația locală, servicii de ocupare, sociale, medicale, de formare profesională, asociații, echivalentul agenției pentru plăți și inspecție socială, casei de asigurări de sănătate, casei de asigurări sociale, casei de pensii, angajatori ș.a. Fiecare individ care se adresează SPIO beneficiază de un parcurs profesionist de acompaniament personalizat prin adresarea tuturor dificultăților care îl împiedică să se integreze pe piața muncii (locuință, sănătate, mobilitate, formare etc.).

Colaborarea presupune operaționalizarea unor servicii precum:

- oferirea unui diagnostic social și profesional sistematic pentru ca persoana să-și poată elabora un proiect profesional;
- coordonarea și urmărirea a parcursului persoanei între profesioniștii din diferitele structuri care acompaniază persoana;
- coordonare a oferirii de servicii de acompaniament social și profesional în teritoriu.

Schema de mai jos presupune un amestec dintre pașii prezentați de către SPIO cu metodologia de inserție socio-profesională a asociației Ateliere Fără Frontiere. Asociații precum AFF prevăd programe de până la 2-3 ani pentru beneficiarii acestora cu diverse etape pentru un parcurs de acompaniere socială și profesională care să urmărească un plan de obiective cu servicii gratuite de consiliere și adaptare la locul de muncă. În acest caz, se poate realiza un parteneriat public-privat, prin care serviciul de inserție poate fi jucat atât de serviciul de ocupare dar și de către ISI, iar partenerii sociali (alți furnizori din zona socială, medicală, de formare profesională s.a.) pot juca un rol în abordarea problemelor diverse care apar pe parcurs, în funcție de monitorizarea evoluției persoanei în cadrul planului de inserție socio-profesional.

Ne referim la angajator de inserție drept întreprinderea socială de inserție dar și angajatorul care nu deține neapărat marca socială dar care demonstrează că întreprinde activități de acompaniament social și profesional pentru persoanele din categorii vulnerabile angajate, de exemplu prin personal calificat angajat și prin raportarea planurilor de acompaniere realizate cu beneficiarul.

---

<sup>17</sup> Mai multe detalii în acest pliant: <https://travail-emploi.gouv.fr/IMG/pdf/lyver-spie.pdf>

**Figura 13. Parcursul ideal al unui serviciu public-privat de inserție și de ocupare**



Sursa: Corelare autor SPIO și metodologie inserție Ateliere Fără Frontiere

## Contracte de inserție

În prezent legislația în România permite încheierea de contracte de solidaritate între agenția pentru ocuparea forței de muncă teritoriale și tânărul cu risc de marginalizare socială pe o durată de minim un an și maxim trei ani pentru oferirea unui acompaniament social personalizat printr-un ansamblu de servicii ce constau în informare și consiliere profesională, mediere a muncii și plasare în muncă la un angajator „a cărui ofertă de loc de muncă a fost selectată ca fiind corespunzătoare pregătirii profesionale și altor condiții cuprinse în dosarul întocmit la înregistrarea ca persoană în căutarea unui loc de muncă”. În practică însă, aceste contracte nu reprezintă un instrument extrem de folosit. În planurile de inserție socio-profesionale județene de exemplu, au fost menționate în doar 4 județe din cele 24 care au transmis planurile.

Codul muncii în Franța prevede existența unui contract unic de inserție (CUI)<sup>18</sup> și este un instrument ce poate fi folosit de către angajatorii care încadrează persoane din categorii vulnerabile pe piața muncii și doresc să beneficieze de subvenții. CUI asociază formarea și/sau acompanierea profesională a unui lucrător vulnerabil cu sprijinul financiar de care poate să beneficieze angajatorul acestuia. Se încheie pe o perioadă de maximum 5 ani în cazul persoanelor care au vârsta de minimum 50 de ani (în linie cu regulamentul GBER), tot de maximum 5 ani pentru persoanele cu dizabilități și pe o perioadă de maximum 2 ani pentru toate celelalte cazuri de vulnerabilitate (inclusiv pentru persoane aflate în detenție). Angajatorul trebuie să prevadă un referent care să fie responsabil de acompanierea socială și profesională a lucrătorului vulnerabil, iar în acest sens CUI conține o secțiune dedicată acțiunilor de sprijin oferite.

Codul muncii mai prevede și un contract de inserție pe perioadă determinată (CDDI)<sup>19</sup> ce reprezintă un tip de contract pentru șomerii în căutarea unui loc de muncă ce se confruntă cu diverse dificultăți sociale și profesionale. Obiectivul acestui contract este să ofere un cadru de angajare pentru persoanele din categorii vulnerabile încadrate de către angajatorul de inserție și să poată beneficia de acompaniament și formare specifică. Părțile semnatare sunt deci ISI și lucrătorul vulnerabil. CDDI reprezintă salariul minim pe economie și se poate face pe o perioadă de minim 4 luni și maxim 24 de luni, în funcție de nevoile de adaptare ale lucrătorului vulnerabil. Acest contract se poate realiza pentru mai multe tipuri de categorii vulnerabile, nu este limitat la o categorie anume, cum ar putea fi cazul contractului de solidaritate care este permis doar în cazul tinerilor cu risc de marginalizare socială.

Un alt instrument folosit este contractul de inserție pe perioadă nedeterminată (CDI Inclusion)<sup>20</sup>, destinat persoanelor în vârstă de minim 57 ani care se regăsesc în situații socio-profesionale dificile. Obiectivul acestui tip de contract este de a sprijini persoana cu tranziția către șomaj. Doar întreprinderile sociale de inserție în Franța se pot folosi de acest instrument și perioada maximă a contractului este de 3 ani.

Un contract de inserție permite o extra protecție față de lucrătorul vulnerabil, pentru ca acesta să primească cu adevărat măsuri de acompaniament social și profesional, poate ajuta să clarifice cadrul de funcționare al economiei sociale dar ar permite și lucrătorului vulnerabil să-și înțeleagă mai bine statutul de angajat, obligațiile și responsabilitățile acestuia. În plus, contractul ar putea condiționa accesul la anumite servicii sociale de integrarea prin muncă.

<sup>18</sup> Mai multe detalii despre acest tip de contract găsiți aici: <https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/F21006>. Un model al unui astfel de contract se găsește aici: <https://www.documentissime.fr/formulaire-cerfa-14818-02-demande-d-aide-du-contrat-unique-d-insertion-cui-376.html>

<sup>19</sup> Mai multe detalii despre acest tip de contract găsiți aici: <https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/F14100>. Un model al unui astfel de contract se găsește aici: <https://shorturl.at/bekpH>.

<sup>20</sup> Mai multe detalii despre acest tip de contract găsiți aici: [https://travail-emploi.gouv.fr/IMG/pdf/loi\\_inclusion.pdf](https://travail-emploi.gouv.fr/IMG/pdf/loi_inclusion.pdf)

### **Platformă dedicată ecosistemului de inserție socio-profesională**

Pentru facilitarea cadrului de funcționare al inserției socio-profesionale, este necesar ca Statul să investească în digitalizarea sistemului pentru a. o bună trasabilitate a beneficiarului; b. interoperabilitate a datelor; c. coordonare funcțională între instituțiile, furnizorii, organizațiile relevante. O platformă comună de gestionare a beneficiarilor ar ajuta toate părțile interesate să adreseze coordonat nevoile de integrare pe piața muncii ale persoanelor din categorii vulnerabile.

Ministerul Muncii, al Ocupării și al Inserției în Franța (deoarece inserția face parte din politici strategice naționale) a creat un spațiu comun de lucru dedicat tuturor actorilor implicați în procesul de inserție socio-profesională: <https://communaute.inclusion.beta.gouv.fr/>. Aceasta reprezintă un spațiu unde părțile interesate pot adresa întrebări, afla actualități despre subiect, pot avea acces la date agregate, evenimente și documente/formulare standard utile, în baza unui cont. Platforma permite urmărirea procesului de inserție socio-profesională a beneficiarilor, urmărirea dosarelor beneficiarilor, sau găsirea de angajatori pentru lucrătorii vulnerabili. Servicii publice, angajatori de inserție și angajatori convenționali pot avea acces în platformă.

În perioada 2021-2023, Ministerul Muncii și Solidarității Sociale derulează în parteneriat cu Autoritatea pentru Digitalizarea României și Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială proiectul „HUB de servicii MMPS-SII MMPS”, în cadrul POCU 2014-2020<sup>21</sup>. Scopul proiectului este de a dezvolta un sistem informatic integrat pentru interacțiunea cetățeanului cu serviciile MMSS și ale instituțiilor aflate în subordinea acestuia. Unul dintre obiectivele proiectului este „asigurarea interoperabilității sistemelor informatice în plan intern (între departamentele MMPS și instituțiile aflate în subordinea/sub autoritatea/în coordonarea MMPS), național (între MMPS și instituțiile aflate în subordinea/sub autoritatea/în coordonarea MMPS și alte instituții centrale și locale) și european (cu sisteme omoloage de la nivel European, cu Registrele Europene)”. Acest proiect este un model de bună practică ce ar trebui duplicat și în cadrul furnizării unor servicii de inserție dedicate persoanelor din categorii vulnerabile.

Consiliul județean Sibiu implementează actualmente o platformă de locuri de muncă dedicată exclusiv persoanelor din categorii vulnerabile, dar proiectul nu este încă finalizat.

## **5.4. Recomandări generale**

- Raportul de evaluare de retrospecție POSDRU 2007-2013 privind Dezvoltarea Economiei Sociale din ianuarie 2021 recomandă Elaborarea unei Strategii Naționale de Dezvoltare a Economiei Sociale, cu un Plan de acțiuni atașat, Elaborarea unor măsuri dedicate dezvoltării acestui sector în planurile de acțiune naționale și regionale ca politici cheie de susținere a economiei sociale;
- Același raport recomandă Implementarea tuturor prevederilor legii economiei sociale inclusiv cele legate de programe de finanțare naționale dedicate pentru întreprinderi sociale în cadrul programelor cadru dedicate IMM, Comisia Națională a Economiei Sociale, reglementarea și sprijinirea serviciilor de inserție ale întreprinderilor sociale de inserție;
- Introducerea inserției socio-profesionale ca obiectiv de atins în cadrul strategiilor și planurilor de acțiune locale, de exemplu prin sprijin oferit dezvoltării/scalării de întreprinderi sociale de inserție, dar și înființare și susținerea programelor de inserție socio-profesională pentru

<sup>21</sup> Mai multe detalii despre proiect se găsesc aici: [https://www.mmuncii.ro/j33/index.php/ro/proiecte-programe/in-curs-de-  
implementare/6356-fisaproiect\\_hub-de-servicii-mmeps\\_sii-mmeps](https://www.mmuncii.ro/j33/index.php/ro/proiecte-programe/in-curs-de-implementare/6356-fisaproiect_hub-de-servicii-mmeps_sii-mmeps)

persoane din categorii vulnerabile, cu inițiative care să includă servicii de acompaniament social și profesional și prioritizarea dezvoltării de forță de muncă locală versus forța de muncă importată;

- Abordare comună, coordonată și integrată care să aibă în vedere dezvoltarea de politici integrate și centralizate din zonele social, ocupare, economie socială și achiziții publice între autoritățile publice centrale și între autoritățile publice locale pentru a asigura un serviciu de inserție socio-profesională pentru grupurile vulnerabile;
- Realizarea unei evaluări de eficiență al planului de inserție socio-profesională; Consiliul județean să aibă o responsabilitate mai crescută în monitorizarea planului, alături de AJOFM, poate chiar includerea unor indicatori obligatorii prin adoptarea unei strategii operaționale pentru aceste planuri care să fie incluse într-o strategie națională dedicată inserției;
- Asigurarea transparenței decizionale privind participarea actorilor care lucrează direct cu grupuri vulnerabile - serii de consultări și dialog cu aceștia pentru asigurarea că strategiile de servicii sociale, planurile de acțiune, planurile de dezvoltare locală și planul de inserție socio-profesională răspund nevoilor celor mai dezavantajați membri ai comunității;
- Crearea unui cadru de angajare pentru toate categoriile de persoane vulnerabile specific unui program de inserție socio-profesională prin contracte de inserție prin muncă dedicate angajatorilor de inserție;
- Definirea scopului social al IS prin conferirea unui caracter fără scop lucrativ sau cu profit limitat, cu definirea scopului social pentru fiecare entitate juridică în parte reprezentată în Legea nr. 219/2015 art. 3.
  - Diferențiere între formele de întreprindere socială de tipul asociații și fundații, întreprinderile sociale de inserție, casele de ajutor reciproc ale pensionarilor, cooperativele care urmăresc obiective și interese generale;
- Crearea unui statut legal dedicat IS/ISI, deoarece în momentul de față în practică acestea sunt în continuare privite prin intermediul formei lor de organizare inițială prevăzute în Legea 219/2015 art. 3 - forma lor legală este mai puțin prevalentă decât formele juridice care o compun
  - Pentru a garanta respectarea principiului de realocare a profitului în scop social ar fi nevoie de crearea unei noi forme juridice de societate cu scop social;
- Serviciu public-privat de inserție socio-profesională: inserția ca serviciu recunoscut, cu un cadru de măsuri și standarde dedicate, într-un proces de reformă socială; includerea în nomenclatorul serviciilor sociale a componentei de „inserție prin muncă”
  - măsura în care inserția socio-profesională poate ocupa un loc în cadrul unui set normativ de servicii dedicate grupurilor vulnerabile, la granița dintre serviciile sociale, de ocupare, de formare profesională și economia socială;
- Deoarece nu există destul de multă cunoaștere și înțelegere din partea publicului referitor la economia socială, IS și ISI ar trebui să fie mai active în promovare și marketing pentru a câștiga mai multă vizibilitate privind produsele, serviciile acestora dar mai ales misiunea și scopul activităților;
- Crearea unui hub social interactiv în mediul online destinat economiei sociale în care ÎS/ÎSI să poată prezenta și dezbate problemele cu care se confruntă, modalitățile prin care unele au reușit să le depășească, bunele practici din domeniu, propunerile de îmbunătățire a cadrului de desfășurare a domeniului economiei sociale etc și să poată pune întrebări și primi răspunsuri calificate privitoare la unele aspecte economice sau juridice ale legislației specifice;
- Modelul de raport financiar prevăzut în normele metodologice de aplicare a legii economiei sociale ar trebui să prevadă o detaliere a cheltuielilor eligibile și ale documentelor doveditoare necesare - cheltuielile care pot fi înregistrate înspre alocarea profitului/excedentului de 90% cu scop social. Tipul de cheltuieli care ar trebui avute în vedere ar trebui să includă acele

cheltuieli care conduc la realizarea scopului social și acele activități care permit întreprinderii sociale sau întreprinderii sociale de inserție să poată funcționa, precum: cheltuieli salariale (mai ales privind salariile persoanelor vulnerabile aflate în programul de inserție), cheltuieli de comunicare, promovare, costuri de transport, cheltuieli administrative, servicii de formare în scop socio-profesional, consumabile etc.;

- Identificarea unor indicatori cuantificabili privind reinvestirea procentului minim din profitul obținut de către o IS/ISI - cuantificarea valorică a acțiunilor întreprinse în scop social;
- O corelare dintre legislația economiei sociale și legislația fiscală pentru o raportare financiară corectă a IS și clarificare a activităților cu scop social versus a activităților cu scop economic. Legea economiei sociale trebuie citită în relație cu legislația specifică domeniului financiar-contabil atunci când vine vorba de calculul privind reinvestirea procentului minim din profitul/excedentul realizat;
- Parteneriate publice-private, în ceea ce privește crearea de instrumente, servicii și pachetele de măsuri active destinate grupurilor vulnerabile, pentru a le putea transparentiza și facilita accesul acestora;
- Crearea unui mecanism de evaluare/monitorizare a politicilor publice privind formarea profesională, precum și a unui mecanism de anticipare a nevoilor forței de muncă;
- Creșterea capacității administrative pentru ministerul responsabil de economia socială și pentru autoritățile de ocupare a forței de muncă pentru a putea răspunde cererilor și nevoilor IS și ISI;
- Dezvoltarea de expertiză privind sectorul de economie socială prin programe de formare destinate funcționarilor publici.

## 6. Măsuri active de ocupare

Fără un sprijin din partea statului, ISI nu-și pot maximiza potențialul pe care îl au în piață de a asigura tranziția persoanelor de la statutul de persoană asistată social la persoană independentă cu un loc de muncă. Conform art. 11 din legea economiei sociale nr. 219/2015, ISI au obligația de a asigura măsuri de acompaniament social și profesional persoanelor angajate care fac parte dintr-un grup vulnerabil. Este singurul astfel tip de angajator reglementat prin lege care poate oferi un pachet de sprijin integrat lucrătorului vulnerabil, pachet care vine cu costuri extra pentru personalul și materialele necesare.

Pentru a răspunde nevoilor și problemelor cu care un lucrător vulnerabil se confruntă, angajatorul de inserție trebuie să prevadă sesiuni de consiliere, de terapie, informare în privința drepturilor, formare profesională ș.a. De multe ori acestea pot fi realizate în colaborare cu parteneri sociali, dar acest lucru nu este sustenabil pentru nevoile reale. Acest lucru face ca productivitatea unei ISI să fie mai scăzută comparativ cu al unei întreprinderi clasice, dată fiind misiunea principală de inserția socio-profesională a lucrătorului vulnerabil și nu aceea de profit și productivitate.

### 6.1. Definirea lucrătorului vulnerabil pentru un sistem unitar

Regulamentul (UE) Nr. 651/2014 al Comisiei Europene de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă, definește lucrătorul defavorizat drept (conform Articolului 2) orice persoană care:

- (a) nu a avut un loc de muncă stabil remunerat în ultimele 6 luni; sau
- (b) are vârsta cuprinsă între 15 și 24 de ani; sau
- (c) nu a absolvit o formă de învățământ liceal sau nu deține o calificare profesională (Clasificarea Internațională Standard a Educației 3) sau se află în primii doi ani de la absolvirea unui ciclu de învățământ cu frecvență și nu a avut încă niciun loc de muncă stabil remunerat; sau
- (d) are vârsta de peste 50 de ani; sau
- (e) trăiește singur, având în întreținerea sa una sau mai multe persoane; sau
- (f) lucrează într-un sector sau profesie într-un stat membru în care dezechilibrul repartizării posturilor între bărbați și femei este cel puțin cu 25 % mai mare decât media națională a dezechilibrului repartizării posturilor între bărbați și femei în toate sectoarele economice în statul membru respectiv și aparține sexului subreprezentat; sau
- (g) este membru al unei minorități etnice dintr-un stat membru și are nevoie să își dezvolte competențele lingvistice, formarea profesională sau experiența în muncă pentru a-și spori șansele de a obține un loc de muncă stabil.

În același timp, Legea nr. 76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă, definește, indirect, la art. 85, lucrătorul defavorizat drept „șomeri în vârstă de peste 45 de ani, șomeri care sunt părinți unici susținători ai familiilor monoparentale, șomeri de lungă durată sau tineri NEET” și „persoane cu handicap”, pentru care se acordă subvenții „pe o perioadă de 12 luni, pentru fiecare persoană angajată din aceste categorii, o sumă în cuantum de 2.250 lei, cu obligația menținerii raporturilor de muncă sau de serviciu cel puțin 18 luni”.

Analizând comparativ Regulamentul European și Legea 76 se constată următoarele:

- Legea 76 are mai multe categorii care se suprapun și criterii complicat de aplicat și mult mai stufoase – de exemplu cele două categorii de tineri NEETs și tinerii cu risc de marginalizare socială (Secțiunea 3<sup>^</sup>1);
- Țintirea subvențiilor către lucrătorii cu adevărat vulnerabili: Legea 76 prevede subvenționarea de la vârsta de 45 ani, iar cea mai mare parte merge către această categorie de lucrători care nu sunt neapărat vulnerabili, în timp ce Regulamentul UE prevede oricum finanțarea după 50 de ani.

Persoanele din categorii vulnerabile sunt altfel definite în Strategia Națională privind Incluziunea Socială și Reducerea Sărăciei drept: *copii și tineri aflați în perioada de pregătire a reintegrării în societate după o perioadă de protecție specială (inclusiv lipsiți de sprijin parental); persoane vârstnice (singure sau dependente și/sau cu nevoi de îngrijire de lungă durată); persoane cu dizabilități (copii și adulți); persoane cu un nivel scăzut de școlaritate; persoane care locuiesc în zone urbane sau rurale marginalizate; șomeri de lungă durată; persoane de etnie romă care sunt victime directe sau indirecte ale unor discriminări pe criterii etnice; persoane fără adăpost; persoane lipsite de libertate; persoane eliberate, aflate în perioada de reintegrare socială; imigranți aflați în situație de vulnerabilitate, inclusiv solicitanți de azil și străini care au dobândit o formă de protecție internațională în România; persoane victime ale traficului de ființe umane; persoane consumatoare de droguri etc.*

Conform legii asistenței sociale nr. 292/2011, la art.5 lit. p) *grupul vulnerabil desemnează persoane sau familii care sunt în risc de a-și pierde capacitatea de satisfacere a nevoilor zilnice de trai din cauza unor situații de boală, dizabilitate, sărăcie, dependență de droguri sau de alcool ori a altor situații care conduc la vulnerabilitate economică și socială.*

Conform legii economiei sociale nr. 219/2015, art.6, litera h) - *grup vulnerabil reprezintă acele persoane sau familii care sunt în risc de a-și pierde capacitatea de satisfacere a nevoilor zilnice de trai, în conformitate cu prevederile art. 6 lit. p) din Legea asistenței sociale.*

În plus, legea nr. 76/2002 definește la art. 58 nivelurile de ocupabilitate ale persoanelor în căutarea unui loc de muncă în vederea profilării: *ușor ocupabil, mediu ocupabil, greu ocupabil și foarte greu ocupabil*. Există un Ordin 1073/2022 care modifică și completează Procedura de profilare a persoanelor în căutarea unui loc de muncă înregistrate la agențiile pentru ocuparea forței de muncă. Aici, șomerul în vârstă de minim 45 de ani este un criteriu separat de apartenența la grupul vulnerabil, unde persoana trebuie să se încadrează în cel puțin una dintre următoarele categorii ca să fie considerată parte din acest grup: *șomer de lungă durată, persoană cu dizabilități, persoană de etnie romă, persoană liberată din detenție, persoană supusă riscului de a fi traficată, tânăr cu risc de marginalizare socială, refugiat sau persoană aflată sub o altă formă de protecție internațională.*

Putem observa că există o neconcordanță între cum sunt definite grupurile vulnerabile în Legea 76/2002 și în Legea 219/2015 și ar fi necesară deci o armonizare între acestea pentru ca măsurile de sprijin să fie acordate în linie cu o definiție generală a lucrătorului defavorizat.

## 6.2. Un mecanism de subvenții predictibil

Ajutoarele de stat sub formă de subvenții salariale pot oferi stimulente suplimentare pentru ca întreprinderile să angajeze lucrători defavorizați și cu dizabilități. Prin introducerea de măsuri active pe piața forței de muncă (de tipul ajutor de stat și finanțare din FSE) pentru ocuparea forței de muncă a lucrătorilor defavorizați prin subvenții pentru salariile acestora în cadrul ISI, prin crearea de locuri de muncă și finanțarea serviciilor de sprijin, eforturile necesare pentru integrarea pe piața muncii a adulților inactivi din partea sectorului privat ar putea deveni mai efective.

Ideal ar fi nevoie de o evaluare a cheltuirii banului public pentru a vedea dacă acesta acoperă cu adevărat nevoile celor vulnerabili. O regândire a traseului pe care finanțele publice ar trebui să-l aibă ar putea îmbunătăți alocările pentru serviciile de sprijin sau subvenții de exemplu.

Conform Legii bugetului de stat nr.368/2022 pe anul 2023 și Legii bugetului asigurărilor sociale de stat nr.369/2022 pe anul 2023, sumele alocate din bugetul asigurărilor de șomaj acoperă o serie de cheltuieli:

- Cheltuieli curente
- Cheltuieli de personal
- Bunuri și servicii
- Dobânzi
- Subvenții
  - Plăți către angajatori pentru formare profesională în valoare de 10.1 milioane lei pentru 2023, iar estimările pentru 2024-2026 sunt în jurul aceleiași sume
  - Plăți pentru stimularea creării locurilor de muncă în valoare de 10 milioane lei pentru 2023, fără estimări prevăzute pentru 2024-2026
- Transferuri între unități ale administrației publice
- Alte transferuri
- Proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile postaderare
- Asistență socială
  - Asigurări sociale în valoare de 1.292,5 miliarde lei
  - Ajutoare sociale în valoare de 415.6 milioane lei
  - Ajutoare sociale în numerar în valoare de 870.2 milioane lei
  - Ajutoare sociale în natură în valoare de 869.2 milioane lei
  - Indemnizații acordate pe perioada suspendării temporare a contractului individual de muncă din inițiativa angajatorului în valoare de 1 milion lei
- Proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014-2020
- Alte cheltuieli
- Proiecte cu finanțare din sumele reprezentând asistența financiară nerambursabile aferenta PNRR
- Proiecte cu finanțare din sumele aferente componentei de împrumut a PNRR
- Fonduri de rezerve
- Cheltuieli aferente programelor cu finanțare rambursabila
- Cheltuieli de capital
- Împrumuturi
- Rambursari de credite

Se poate observa că suma ajutoarelor sociale este mult mai mare decât cea dedicată subvențiilor- 2.155 miliarde lei versus 20.1 milioane lei (serviciile de ocupare per se nu pot fi identificate în lista de cheltuieli). Activarea persoanelor din categorii vulnerabile pe piața muncii ar putea scădea cheltuielile cu ajutorul social, dar acest lucru ar trebui făcut prin mai multe investiții pentru acei angajatori și acele

servicii care cu adevărat demonstrează rezultate în integrarea profesională a acestora. Printr-o redirecționare a bugetului acest lucru ar putea pune de altfel mai puțină presiune atunci și pe bugetul dedicat subvențiilor, și pe acela dedicat externalizării serviciilor de ocupare.

Raportul de evaluare aferent anului 2019 al intervențiilor în domeniul ocupării forței de muncă prin POCU 2014-2020 arată că beneficiile economice ale intervențiilor programului pentru creșterea gradului de ocupare, a nivelului de competențe, a gradului de înregistrare la serviciile publice de ocupare și a gradului de reîntoarcere în educație pentru tinerii NEETs au produs beneficii economice prin taxele plătite și prin realizarea de economii în ceea ce privește beneficiile sociale pentru care resursele investite pot fi recuperate pe termen mediu și lung. Ar trebui ca tinerii NEETs să-și păstreze statutul de angajat pe o perioadă de minim 2 ani. În ceea ce privește alte grupuri vulnerabile la nivel de acțiuni pentru sporirea gradului de ocupare a forței de muncă, a nivelului de competențe, a șanselor de reintegrare pe piața muncii, rezultatul a fost chiar mai bun. Intervențiile au produs beneficii economice importante prin taxele plătite și prin realizarea de economii în ceea ce privește beneficiile sociale, existând premise pentru recuperarea pe termen scurt și mediu a investițiilor POCU.

Ideal, ar trebui create linii bugetare și pentru „Plăți către angajatori pentru formarea profesională a persoanelor din categorii vulnerabile” și „Plăți către angajatori pentru asigurarea măsurilor de sprijin pentru persoanele din categorii vulnerabile în vederea integrării lor pe piața muncii”. În Franța de pildă, există subvenții dedicate și serviciilor de acompaniere și pentru personalul angajat în aceste servicii, adică a misiunii sociale. Aceste măsuri de sprijin ar putea fi alocate în baza următoarelor criterii:

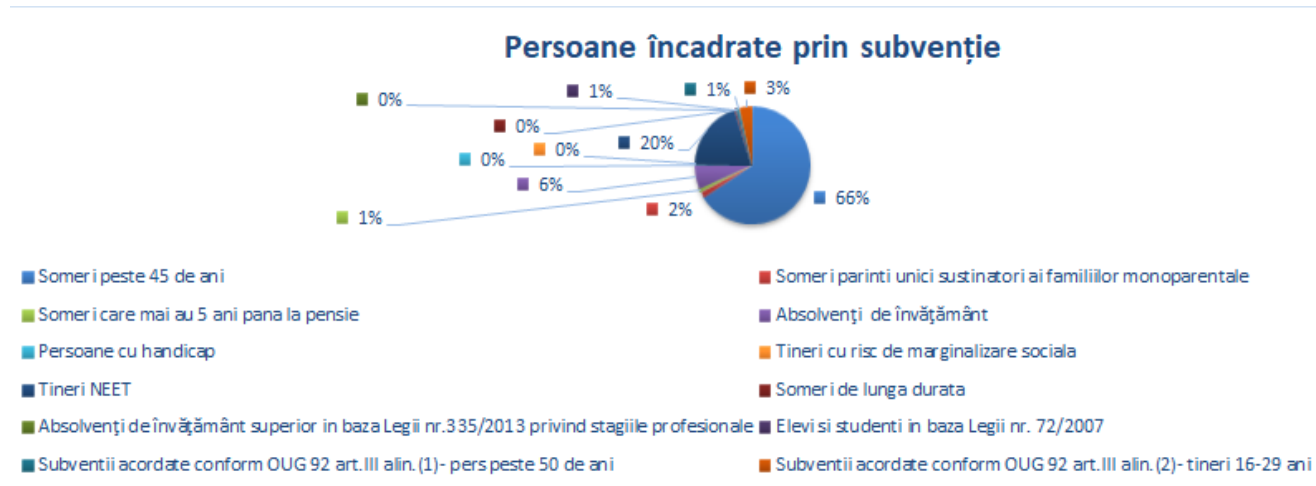
- profilul persoanei vulnerabile care beneficiază de programul de inserție socio-profesională;
- eforturile de integrare (acțiuni și resurse necesare) implementate de către organizație;
- rezultatele avute la ieșirea din program.

Principalul cadru politic pentru măsurile active de ocupare a forței de muncă în România este Legea 76/2002 privind stimularea angajatorilor pentru încadrarea șomerilor care prevede subvenții salariale. Stimulentele de angajare de acest tip reprezintă 85% din cheltuielile cu măsurile active de ocupare a forței de muncă, conform raportului OCDE menționat în primul capitol, depășind cu mult nivelurile înregistrate în țările OCDE din Europa Centrală și de Est (32%). Subvențiile sunt slab direcționate acoperind în principal șomerii cu vârsta de peste 45 de ani.

Ajutoarele de stat pentru ocuparea forței de muncă - inclusiv Legea 76 - nu vizează lucrătorii defavorizați. Legea 76 încalcă, de fapt, reglementările UE privind ajutoarele de stat, deoarece finanțează șomerii cu vârsta de peste 45 de ani și nu 50 de ani, așa cum prevăd reglementările UE privind ajutoarele de stat.

Subvențiile pentru ocuparea forței de muncă ar trebui să vizeze persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă cu cea mai scăzută capacitate de inserție profesională, în special lucrătorii cu productivitate scăzută și șomerii de lungă durată și lucrătorii defavorizați din întreprinderile sociale de inserție profesională. Există în prezent o propunere legislativă susținută de către rețeaua RISE România care urmărește acest lucru, mai multe detalii despre aceasta puteți găsi în Anexa 1.

**Figura 14. Subvenții acordate de către AJOFM-uri la nivel național angajatorilor care încadrează persoane din categorii vulnerabile în perioada 2019-martie 2023\***



Sursa: Date compilate din statistici furnizate de către ANOFM

\* **Notă:** În centralizarea din perioada 2019-2020, deși este vorba de două categorii diferite, categoria „șomeri părinți unici susținători ai familiilor monoparentale” a fost inclusă în categoria „șomeri peste 45 de ani”, astfel: „Șomeri peste 45 de ani și unici susținători ai familiilor monoparentale”. În plus, mai sunt prezentate două categorii care (cele în baza OUG 92) au beneficiat de subvenții doar în 2020 și alte două categorii (în baza Legii 335/2013 și a Legii 72/2007) pentru care au fost realizate centralizări doar în 2019-2020.

În urma analizei datelor furnizate de către ANOFM se poate observa că majoritatea subvențiilor oferite în perioada 2019 - martie 2023 în baza Legii 76/2002 au fost oferite către angajatorii care încadrează în muncă șomeri în vârstă de peste 45 ani, înregistrați în evidența autorităților de ocupare a forței de muncă. Pentru a primi subvenții pentru această categorie, angajatorul nu trebuie să demonstreze că șomerul în vârstă de peste 45 ani are un anumit criteriu de vulnerabilitate, unicul criteriu fiind reprezentat de vârsta minimă de 45 ani. Este dificil de evaluat deci măsura în care șomerii în vârstă de peste 45 ani aparțin cu adevărat unui grup vulnerabil din moment ce nu pare să existe o bază de criterii de vulnerabilitate care să fie luată în calcul pentru acordarea subvenției către aceștia.

Conform informațiilor primite de la diverși angajatori din mai multe județe ale țării care încadrează în muncă persoane din categorii vulnerabile, reprezentați în mare parte de IS și ISI, au primit răspuns de la AJOFM-uri că în lipsa unei rectificări bugetare, nu există fonduri pentru cererile de subvenție depuse de către aceștia (situații prezente sau din trecut), sau că nu pot fi încheiate convenții pentru cereri depuse deoarece „nu au fost alocate credite bugetare cu această destinație” (acest ultim exemplu în cazul unui tânăr NEET).

Conform legii economiei sociale, ISI care angajează tineri cu risc de marginalizare socială sunt considerate angajatori de inserție și beneficiază de subvențiile prevăzute în legea șomajului, la Secțiunea 3<sup>1</sup>. În plus, ISI pot beneficia și de subvențiile prevăzute la art. 80 și 85 a legii șomajului. În practică însă, observăm un răspuns diferit. Cererile depuse de către IS și ISI menționate mai sus erau pentru persoane din categorii vulnerabile precum persoane cu handicap, NEETs, inclusiv tineri cu risc de marginalizare socială. Aceste subvenții sunt esențiale pentru modelul economic al organizației, deoarece în lipsa lor, ISI ar fi nevoite să reducă numărul beneficiarilor angajați din grupuri vulnerabile.

Întrebați dacă există o bază de criterii în cadrul căreia sunt oferite subvențiile prevăzute în Art. 20 alin. (1) și (2) din Legea economiei sociale întreprinderilor sociale și întreprinderilor sociale de inserție,

răspunsul majorității AJOFM-urilor a fost acela că sunt respectate prevederile Legii nr. 76/2002, dar singurele criterii prevăzute de lege sunt categoriile de persoane cărora pot fi oferite subvențiile, în limita bugetului disponibil. În același timp, 70% dintre respondenți au afirmat că o bază de criterii ar putea oferi mai multă predictibilitate, transparență și alocare eficientă a resurselor din sistem.

În urma analizei planurilor de inserție socio-profesională județene, se observă și acolo că acordarea de subvenții, ca și acțiune ce vizează sprijinul în vederea creării unor locuri de muncă din cadrul tipului de obiectiv privind creșterea ocupării pentru persoanele din categorii vulnerabile, vizează majoritar șomerii de peste 45 ani la nivel de indicatori (bineînțeles, acest lucru poate depinde și de specificitățile locale, și categoriile vulnerabile existente - dacă într-adevăr se realizează o analiză aprofundată ale acestor grupuri la nivel de județ).

Observat din planurile de inserție socio-profesionale județene că acordarea de subvenții poate fi realizată nu numai din bugetul asigurărilor pentru șomaj, ci și din FSE. Doar că și în aceste cazuri doar anumite categorii vulnerabile sunt cel mai des acoperite - persoane cu dizabilități sau tineri NEETs.

Precum în cazul Ordinului 1073/2022 care modifică și completează Procedura de profilare a persoanelor în căutarea unui loc de muncă înregistrate la agențiile pentru ocuparea forței de muncă, ar trebui să fie definită o procedură și pentru acordarea subvențiilor. Acest lucru ar permite o tranziție transparentă de la acordarea subvențiilor pe baza „primul venit, primul servit” la alocarea acestora către acei lucrători cu adevărat vulnerabili și pentru acei angajatori care oferă cu adevărat măsuri de acompaniament social și profesional acestora.

Dacă în practică externalizarea serviciilor de ocupare nu se întâmplă, și datorită faptului că bugetul este limitat, iar bugetul pentru subvenții nu este suficient pentru a acoperi cu adevărat nevoile de creștere a ocupării persoanelor din categorii vulnerabile, este de înțeles că există o suprasolicitare a bugetului asigurărilor de șomaj.

### 6.3. Recomandări generale

- Realizarea unei evaluări privind mecanismul de alocare a subvențiilor de către MMSS;
- Regândirea traseului/surselor de finanțare a subvențiilor/serviciilor private de ocupare/serviciilor de formare profesională pentru persoanele din categorii vulnerabile - pentru a nu mai pune presiune pe bugetul asigurărilor de șomaj;
- Regândirea surselor de finanțare pentru asigurarea unui buget predictibil și suficient pentru acoperirea subvențiilor acordate ocupării lucrătorilor vulnerabili și chiar noi linii de finanțare pentru acoperirea costurilor personalului de suport din ISI;
- Viitoare planuri de inserție socio-profesională să includă o analiză a nevoilor grupurilor vulnerabile din fiecare județ și a numărului acestora pentru a aloca indicatori realiști pentru acordarea subvențiilor;
- Posibilitatea unui sistem de responsabilitate împărțită privind sectorul de economie socială, între MMSS pe zona socială și de ocupare și între Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului pe zona de activitate economică;
- Introducerea unei definiții unitare privind „lucrătorul vulnerabil”, aliniere cu regulamentul european de ajutoare de stat pentru ocupare (Regulamentul (UE) Nr. 651/2014 al Comisiei Europene de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă);

- Armonizarea legislativă a grupului vulnerabil în acord cu toate grupurile vulnerabile identificate de diferite strategii naționale din domeniul social, ocupare, educație ș.a. pentru măsuri de sprijin alocate;
- Dezvoltarea unei proceduri de acordare a subvențiilor pentru alocarea acestora către acei lucrători cu adevărat vulnerabili și pentru acei angajatori care oferă cu adevărat măsuri de acompaniament social și profesional acestora;
- Crearea de linii bugetare în bugetul asigurărilor de șomaj destinate finanțării misiunii sociale a angajatorilor de inserție, precum formare profesională, servicii de sprijin ș.a. dedicate lucrătorului vulnerabil.

## **7. Linii de finanțare pentru sectorul de economie socială**

### **7.1. Dezvoltare și scalare versus înființare**

Pentru a-și maximiza potențialul, întreprinderile sociale au nevoie de sprijin financiar pentru dezvoltare și scalare prin programele finanțate prin fonduri structurale.

Apelurile de finanțare dedicate economiei sociale POSDRU 2014 și POCU 2018 s-au concentrat pe finanțarea de start-up-uri care, pentru apelul 2014 ale cărui rezultate pot fi evaluate la această dată, s-au dovedit în mare parte nesustenabile.

În programarea resurselor alocate acestui sector, este nevoie de sprijinirea acelor întreprinderi cu rezultate dovedite de angajare a persoanelor defavorizate care pot scala aceste rezultate prin finanțare din FSE pentru acompaniere socio-profesională și angajare și FEDR pentru investiții necesare procesului de producție din întreprinderi.

Raportul de analiză comparativ privind întreprinderile sociale realizat de către Comisia europeană în 2020 precizează că pentru România există măsuri de sprijin limitate privind înființarea de întreprinderi sociale, iar pentru dezvoltarea și sustenabilitatea lor financiară ele fiind nevoite să se bazeze în principal pe un mix de granturi, sponsorizări și donații, aproape deloc pe contracte cu autorități publice și anumite IS/ISI nou înființate pe activități economice către sectorul privat.

După cum o arată și Barometrul economiei sociale din 2022, cele mai multe întreprinderi sociale s-au atestat în perioada 2020-2021, în aceeași perioadă în care a fost oferită finanțarea POCU pentru crearea de IS. Finanțările din perioada programatică 2014-2020 au vizat doar înființarea de întreprinderi sociale și nu dezvoltarea lor. Este cazul și pentru perioada programatică 2021-2027 în baza apelurilor de proiecte lansate în prezent.

Raportul de evaluare retrospectivă POSDRU 2007-2013 privind Dezvoltarea Economiei Sociale din ianuarie 2021 concluzionează și el că „Sursele de finanțare pentru dezvoltarea economiei sociale au fost limitate în perioada 2007-2020 doar la nivelul fondurilor europene (POSDRU 2007-2013 și ulterior POCU 2014-2020), cu accent pe etapa de inițiere/înființare și mai puțin pe cea de dezvoltare și menținere”. Același raport demonstrează eficacitatea proiectelor finanțate pentru creșterea numărului de entități de economie socială și a creșterii gradului de ocupare a persoanelor vulnerabile pe perioada

finanțării, dar au fost identificate efecte limitate cu privire la dezvoltarea capacității structurilor de economie socială existente.

„Sustenabilitatea SES-urilor înființate prin DMI 6.1 și a locurilor de muncă create este redusă, rata de supraviețuire a SES-urilor înființate fiind de aproximativ 50% ulterior finalizării contractului de finanțare. Rata de supraviețuire de 50% ar putea fi considerată bună pentru o intervenție de tip sprijin start-up, însă în fapt peste 50% dintre SES-urile considerate funcționale sunt doar teoretic funcționale, în sensul că nu au fost închise, înregistrând însă scăderi ale cifrei de afaceri și ale numărului de angajați cu procente cuprinse între 75%-100%.

De asemenea, mai puțin de jumătate dintre SES-urile înființate și-au păstrat misiunea socială. Acest lucru se datorează faptului că într-o perioadă critică a unui start up, respectiv în primii doi ani de viață, aceste întreprinderi, acestea s-a confruntat cu probleme administrative, menținerea locurilor de muncă în defavoarea dezvoltării de produse și a vânzării către clienți, a limitelor impuse de contractul de finanțare care nu le-a permis realizarea de schimbări în strategia afacerii în contextul unor realități a piețelor diferite și lipsite de măsuri de sprijin.” (citat din raport)

Și un număr de reprezentanți din partea AJOFM-urilor au confirmat că multe dintre solicitările pentru eliberarea atestărilor și a marilor sociale au în spate doar existența fondurilor structurale, angajatorii renunțând la ele după finalizarea proiectelor.

Primul raport de evaluare a intervențiilor POCU 2014-2020 în domeniul incluziunii sociale din mai 2022<sup>22</sup> a identificat câteva minusuri în privința obiectivului specific de consolidare a capacității entităților din cadrul economiei sociale de a funcționa în mod autosustenabil.

- În cele mai multe cazuri, intervențiile nu sunt distribuite echitabil din punct de vedere teritorial, acestea concentrându-se în zonele în care au existat beneficiari de finanțare cu o bună capacitate de dezvoltare și implementare a operațiunilor.
- Beneficiarii vor putea asigura sustenabilitatea intervențiilor pe parcursul perioadelor minime de sustenabilitate asumate, însă limitările intervin după această perioadă, în special în ceea ce privește asigurarea serviciilor sociale, menținerea echipelor comunitare integrate.

Este utilă o evaluare a tuturor proiectelor selectate<sup>23</sup> în 2019-2020 în cadrul apelului POCU/449/4/16/Consolidarea capacității întreprinderilor de economie socială de a funcționa într-o manieră auto-sustenabilă pentru a analiza în ce măsură administratorii de grant-uri pentru înființarea de IS au avut o rată de succes pozitivă, adică dintre toate cele înființate câte mai funcționează în prezent și nivelul acestora de sustenabilitate.

**Tabel 3. Maparea finanțărilor dedicate sectorului de economie socială**

Denumirea programului	Fondurile alocate și obiectivele
Programul Operațional Educație și Ocupare 2021-2027 4. Antreprenoriat și economie socială	<ul style="list-style-type: none"> <li>● Dezvoltarea unor instrumente și structuri colaborative/participative, cu rol în: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ sensibilizarea și promovarea economiei sociale și a antreprenoriatului, inclusiv cel social</li> <li>○ monitorizarea și evaluarea evoluției economiei sociale în România pentru o mai bună cunoaștere a sectorului și îmbunătățirea vizibilității economiei sociale</li> <li>○ realizarea unor analize aprofundate a dezechilibrelor de</li> </ul> </li> </ul>

<sup>22</sup> O prezentare a rezultatelor succint se găsește aici: [http://www.anc.edu.ro/wp-content/uploads/2022/05/7.-Prezentare-CM-POCU\\_Implementarea-planului-de-evaluare-POCU-2014-2020.pdf](http://www.anc.edu.ro/wp-content/uploads/2022/05/7.-Prezentare-CM-POCU_Implementarea-planului-de-evaluare-POCU-2014-2020.pdf)

<sup>23</sup> Aici se află lista proiectelor selectate: <https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2019/09/473429b79e78d8dfd1f534a9272e13dc.pdf>

	<p>gen din piața muncii</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>○ sprijinirea entităților de economie socială, inclusiv prin sprijin reciproc/cooperare, schimb de bune practici și suport în relaționarea cu celelalte sectoare – public și privat</li> <li>● Sprijin pentru dezvoltarea antreprenoriatului în rândul persoanelor aparținând grupului țintă</li> <li>● Sprijin acordat sectorului de economie socială pentru dezvoltare /inovare /scalare/extindere de întreprinderi sociale și întreprinderi sociale de inserție, prin: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ asistență, training, consultanță, mentoring pentru a accesa și utiliza instrumente financiare combinate;</li> <li>○ oferta de sprijin financiar combinat, utilizând atât granturi cât și instrumente financiare;</li> <li>○ asistență și consultanță post-înființare pentru întreprinderile sociale și întreprinderile sociale de inserție, inclusiv programe de pregătire a resurselor umane din cadrul acestor entități și sprijin pentru digitalizarea activității</li> </ul> </li> <li>● Sprijin pentru ocuparea în întreprinderi sociale de inserție și formarea competențelor de bază pentru inserția socio-profesională a lucrătorilor cu dizabilități/defavorizați: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ prin acoperirea costurilor de calificare la locul de muncă – contracte de muncă subvenționate pe perioade cuprinse între 6 – 24 luni cu plasarea pe piața muncii la finalul perioadei, precum și a costurilor suplimentare aferente inserției socio-profesionale a lucrătorilor cu dizabilități (accesibilizarea spațiilor/ echipamentelor, formarea personalului de sprijin, inclusiv a formatorilor etc.)</li> </ul> </li> </ul> <p>330 mil. EUR alocați pentru:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>● Sprijin pentru activitățile independente și start-up-uri: 175.290.000 EUR</li> <li>● Sprijin pentru economia socială și întreprinderile sociale: 144.439.000 EUR</li> <li>● Măsuri pentru îmbunătățirea accesului unor grupuri marginalizate, cum ar fi romii, la educație și locuri de muncă și pentru promovarea incluziunii sociale a acestora: 10.271.000 EUR</li> </ul> <p>Documentul integral poate fi consultat <a href="#">aici</a> (mai multe detalii la p. 66-73).</p>
<p><i>Programul Operațional Tranziție Justă 2021-2027</i></p>	<p>Sprijinirea antreprenoriatului durabil, înființarea de noi întreprinderi și dezvoltarea /diversificarea activităților IMM-urilor existente (233 mil. EUR) - nu este specificată suma ce va fi dedicată apelurilor pentru a finanța operațiuni în cadrul Priorității 3 privind sprijin pentru întreprinderi sociale, în vederea creării și menținerii de locuri de muncă sustenabile din punct de vedere al mediului, dar conform MIPE vor fi lansate și apeluri dedicate întreprinderilor sociale.</p> <p>„Aceste tipuri de operațiuni vor contribui, inclusiv prin sprijin pentru întreprinderi sociale, la crearea și menținerea de locuri de muncă sustenabile din punct de vedere al mediului, în special pentru persoanele afectate direct de tranziție, precum și pentru lucrătorii defavorizați, extrem de defavorizați și a lucrătorilor cu handicap (conform definițiilor din Regulamentul GBER).”</p>

	<p>„Investițiile pot include și costuri legate de formarea personalului nou angajat și subvenții acordate angajatorilor care încadrează în muncă, pe perioadă nedeterminată, șomeri de peste 45 de ani, șomeri unici susținători de familie monoparentală, șomeri de lungă durată sau tineri NEET.”</p> <p>„Stimularea angajatorilor în vederea integrării pe piața forței de muncă a șomerilor poate fi propusă ca parte a unui pachet de incluziune activă împreună cu măsuri de profilare, consiliere în carieră, măsuri de perfecționare / recalificare și alte măsuri active.”</p> <p>„Persoanele vizate de investiții sunt cele direct afectate de procesul de tranziție prin pierderea locului de muncă sau cele indirect afectate de tranziție din cauza competențelor neadecvate sau insuficient adecvate cererii, inclusiv cele care au ocupat un loc de muncă cu un nivel de pregătire de bază sau mediu, tinerii cu vârsta de până la 29 ani, persoanele cu vârsta de peste 55 de ani, femeile, membrii familiei monoparentale, membrii minorităților etnice și persoanele care se încadrează în categoria lucrătorilor defavorizați, a celor extrem de defavorizați și a lucrătorilor cu handicap.”</p> <p>Documentul integral poate fi consultat <a href="#">aici</a>.</p>
<p><i>Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială 2021-2027</i></p>	<p>ESO4.1. Îmbunătățirea accesului la piața muncii și măsuri de activare pentru toate persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, în special pentru tineri, îndeosebi prin implementarea Garanției pentru tineret, pentru șomerii de lungă durată și grupurile defavorizate de pe piața muncii și pentru persoanele inactice, precum și prin promovarea desfășurării de activități independente și a economiei sociale, pentru:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>● Înființarea de noi întreprinderi sociale, inclusiv acordarea de sprijin financiar sub forma granturilor pentru înființare;</li> <li>● Acordarea de prime de angajare / subvenții pentru angajatori, pentru creșterea nivelului de ocupare a persoanelor din grupurile vulnerabile, conform legislației în vigoare;</li> <li>● Crearea și consolidarea parteneriatelor cu actorii relevanți de pe piața muncii, din sistemul de învățământ/de asistență medicală/de asistență socială/servicii de ocupare sau din administrația locală etc. în vederea creșterii implicării în furnizarea de servicii pentru grupurile vulnerabile.</li> </ul> <p>100 mil. EUR alocați pentru:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>● Sprijin pentru economia socială și întreprinderile sociale: 91 mil. EUR</li> <li>● Măsuri pentru îmbunătățirea accesului unor grupuri marginalizate, cum ar fi romii, la educație și locuri de muncă și pentru promovarea incluziunii sociale a acestora: 9 mil. EUR</li> </ul> <p>Documentul integral poate fi consultat <a href="#">aici</a> (mai multe detalii la p. 80).</p>
<p><i>Planul Național pentru Redresare și Reziliență Componenta 13. Reforme sociale</i></p>	<p>R6. Îmbunătățirea legislației privind economia socială (300.000 EUR) pentru:</p> <p>I. Creșterea capacității și impactului social a întreprinderilor sociale;</p> <p>II. Integrarea în muncă a lucrătorilor defavorizați;</p> <p>III. Furnizarea de servicii sociale pentru persoane aflate în extremă dificultate.</p> <p>Documentul integral poate fi consultat <a href="#">aici</a>.</p>

<i>Strategia Națională Privind Economia Circulară</i>	Integrează întreprinderile sociale și întreprinderile sociale de inserție ca actori cheie pentru tranziția către o economie circulară. Dar sprijinirea acestora nu face parte din operațiunile prioritare pentru care se va aloca finanțare.  Documentul integral poate fi consultat <a href="#">aici</a> .
---	---

POIDS a lansat în 2023 un apel de proiecte care vizează administratorii pentru schemă de antreprenoriat social pentru întreaga sumă de 91 mil. EUR alocată pentru sprijinul pentru economia socială, și este valabil doar pentru înființarea de IS/ISI în mediul rural.

POEO a lansat în 2023 un apel de proiecte care vizează tot administratorii de grant, pentru suma de 89.180.000 EUR, valabil doar pentru înființarea de IS/ISI în mediul urban, adică mai mult de jumătatea sumei care era prevăzută pentru toate categoriile de sprijin - dezvoltare /inovare /scalare/extindere.

În ceea ce privește finanțarea alocată din PNRR, aceasta avea termen de implementare pentru al doilea semestru din 2022 iar beneficiarul principal fiind MMSS și instituțiile din subordine cu atribuții în domeniul reformei. A fost realizată într-adevăr un proces de modificări legislative a legii economiei sociale în 2022 și 2023, dar acestea nu au luat în calcul nevoile reale de îmbunătățire și clarificare a legii, schimbările aduse normelor metodologice de aplicare fiind doar de formă, nu și de fond.

De asemenea, având în vedere sumele alocate economiei sociale prin toate formele de finanțare la nivel național prevăzute actualmente și prezentate în tabelul de mai sus, înseamnă că la momentul de față ar rămâne 55.259.000 EUR doar pentru dezvoltarea/scalarea de IS/ISI.

Fără măsuri suplimentare de suport și acces la finanțare, riscăm ca IS să-și înceteze activitatea sau să recurgă la înființarea unor start-up-uri pentru a avea acces la finanțare, ceea ce ar fi o soluție de supraviețuire și nu de scalare și generare impact social și economic în comunitate.

## 7.2. Alte măsuri de sprijin

Conform Art. 19 al legii economiei sociale, doar ISI pot beneficia de următoarele facilități din partea autorităților administrației publice locale:

- atribuirea unor spații și/sau terenuri aflate în domeniul public al unităților/subdiviziunilor administrativ-teritoriale, în scopul desfășurării activităților pentru care le-a fost acordată marca socială;
- sprijin în promovarea produselor realizate și/sau furnizate, serviciilor prestate ori lucrărilor executate în comunitate, precum și în identificarea unor piețe de desfacere a acestora;
- alte facilități și scutiri de taxe și impozite acordate de autoritățile administrației publice locale, în condițiile legii.

În practică însă, aceste facilități sunt inexistente. Dintre respondenții la studiul privind IS/ISI menționat în metodologie, dar și printre IS/ISI cu care am purtat discuții, problema sustenabilității este una serioasă. Dacă multe întreprinderi s-au înființat doar pentru a accesa fondurile POCU, multe au fost nevoite și să închidă afacerile în lipsa unei alte tranșe de fonduri care să le susțină activitatea. Răspunsul a fost că nu există facilități fiscale, și chiar dacă legea prevede beneficiile precizate mai sus, acest lucru nu se întâmplă în practică. Câțiva respondenți au menționat că singurele beneficii aparente ar fi fost acordarea unei chirii mai scăzute pentru spațiul derulării activităților.

Art. 21 prevede în plus că:

(3) Întreprinderile sociale și întreprinderile sociale de inserție pot beneficia anual de programul pentru stimularea înființării și dezvoltării microîntreprinderilor din sfera economiei sociale în conformitate cu prevederile art. 25<sup>1</sup> lit. d) din Legea nr. 346/2004 privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii, cu modificările și completările ulterioare, referitoare la Programele naționale destinate finanțării întreprinderilor mici și mijlocii care se derulează de către autoritatea publică centrală cu atribuții în domeniul întreprinderilor mici și mijlocii.

Acest program, deși prevăzut de lege, nu a fost niciodată pus în practică. Conform Planului European de Acțiune pentru Economia Socială, economia socială nu dispune de sprijin suficient sub formă de ajutor de stat, în special în ceea ce privește ajutoarele pentru accesul la finanțare și subvențiile pentru recrutarea lucrătorilor defavorizați. Întreprinderile sociale întâmpină, în general, dificultăți mai mari în ceea ce privește accesul la finanțare față de întreprinderile standard.

### **Includerea întreprinderilor sociale în rândul IMM în toate programele de sprijin destinate IMM**

Conform Recomandării Comisiei Europene 361 din 6 mai 2023 privind definirea microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii, și în conformitate cu articolele 48, 81 și 82 din tratat, astfel cum sunt acestea interpretate de Curtea de Justiție a Comunităților Europene, este necesar să se considere întreprindere orice entitate, indiferent de forma juridică, care desfășoară o activitate economică, inclusiv, în special, entitățile care desfășoară o activitate artizanală și alte activități cu titlu individual sau familial, societățile de persoane sau asociațiile care desfășoară în mod obișnuit o activitate economică. Prin urmare, și IS sau asociațiile cu activitate economică pot fi considerate întreprinderi în sensul acestei definiții pe care Comisia, Banca Europeană de Investiții și Fondul European de Investiții recomandă țărilor membre să o aplice în programele și măsurile care vizează IMM-urile.

Legea cadru pentru IMM-uri nr. 346/2004 nu include explicit în definiție întreprinderile sociale sau asociațiile cu activitate economică. În prezent numai formele legale de societăți comerciale, societăți cooperativе, persoane fizice care desfășoară activități economice în mod independent și asociații familiale sunt considerate întreprinderi.

Maximizarea potențialului de creare de locuri de muncă și a creșterii ocupării durabile, ca obiective sunt realizabile prin valorificarea dimensiunii economico-productive a întreprinderilor sociale, ale întreprinderilor sociale de inserție și a asociațiilor cu activitate economică.

### **7.3. Recomandări generale**

- Raportul de evaluare de retrospecție POSDRU 2007-2013 privind Dezvoltarea Economiei Sociale din ianuarie 2021 menționează ca recomandări Încurajarea dezvoltării structurilor de ES prin îmbunătățirea mecanismelor de sprijin financiar pentru formele de organizare a structurilor de ES deja existente, inclusiv prin utilizarea instrumentelor financiare. Sprijinul prin acordarea de grant-uri ar trebui direcționat justificat, doar în anumite situații, spre exemplu pentru anumite zone defavorizate, pentru anumite domenii sociale considerate prioritare etc.;

- Raportul de evaluare de retrospecție POSDRU 2007-2013 privind Dezvoltarea Economiei Sociale din ianuarie 2021 recomandă Includerea întreprinderilor sociale în toate programele de sprijin atât a celor cu finanțare europeană cât și a celor cu finanțare națională;
- Proiectul Prometheus (2010-2013) finanțat prin FSE a dat naștere Institutului de Economie Socială, o sursă valoroasă de cercetare pentru a studia fenomenul și pentru fundamentarea de politici publice și măsuri pentru sector - acest tip de inițiative ar trebui continuate și crescute.
- Dezvoltarea expertizei și automat a unei culturi privind modelul de economie socială poate fi realizată și prin derularea de cursuri în instituțiile de învățământ, inclusiv prin introducerea de specializări în învățământul superior, iar acest lucru se poate finanța prin fonduri structurale;
- Pentru ca POTJ de exemplu să poată acoperi operațiuni de sprijin pentru IS în crearea și menținerea de locuri de muncă pentru lucrătorii defavorizați, conform definițiilor GBER, va fi nevoie de alinierea criteriilor prevăzute în Legea 76/2002 privind categoriile de persoane vulnerabile care pot beneficia de subvenții cu regulamentul GBER;
- Definiția oferită lucrătorului vulnerabil în POTJ nu este aliniată cu definiția lucrătorului vulnerabil conform regulamentului GBER („persoanele cu vârsta de peste 55 ani” versus „persoanele cu vârsta de peste 50 de ani”, așa cum apare în regulamentul de exemplu);
- Includerea întreprinderilor sociale și ale întreprinderilor sociale de inserție în rândul IMM în toate programele de sprijin destinate IMM – indiferent de forma lor juridică;
- Finanțarea dezvoltării întreprinderilor sociale, a scalării acestora pentru a crește competitivitatea în piață – modificarea radicală a finanțărilor prin programele naționale cu fonduri europene dedicate întreprinderilor sociale POCU 2021-2027, POEO 2021-2027, PNRR, POR 2021-2027, PNDR /PNS ferme sociale;
- Sprijinirea acelor întreprinderi cu rezultate dovedite de angajare a persoanelor defavorizate care pot scala aceste rezultate prin finanțare din FSE pentru acompaniere socio-profesională și angajare și FEDR pentru investiții necesare procesului de producție din întreprinderi;
- Dezvoltarea mecanismelor de risc (de exemplu, sisteme de garanție) pentru a facilita accesul întreprinderilor sociale la finanțarea generală și a instrumentelor financiare de tip bănci sociale și cooperatiste interesate de sector;
- Ajutor de stat, în condiții specifice stabilite de lege - ajutor de minimis - de tipul schemelor de minimis;
- Oferirea de sprijin cu infrastructură fizică (spațiu de lucru/teren) de la autoritățile publice locale întreprinderilor de inerție socială cu etichetă socială;
- Consiliere juridică gratuită pentru înființarea de noi IS și ISI și servicii de consiliere de management gratuită oferită pentru IS și ISI deja înființate, privind aspecte ce țin de îndeplinirea criteriilor de economie socială și raportarea narativă și financiară a acestora către AJOFM;
- Acces prioritar la activele disponibile ale autorităților publice și Companiilor cu capital de stat;
- Instituirea programului pentru stimularea înființării și dezvoltării microîntreprinderilor din sfera economiei sociale în conformitate cu prevederile Art. 21 alin. (3) al legii economiei sociale;
- Evaluare a tuturor proiectelor selectate în 2019-2020 în cadrul apelului POCU/449/4/16/Consolidarea capacității întreprinderilor de economie socială de a funcționa într-o manieră auto-sustenabilă pentru a analiza în ce măsură administratorii de grant-uri pentru înființarea de IS au avut o rată de succes pozitivă, adică dintre toate cele înființate câte mai funcționează în prezent și nivelul acestora de sustenabilitate.

## 8. Achizițiile publice responsabile social - clauze sociale de inserție și contracte rezervate

Achizițiile publice responsabile din punct de vedere social reprezintă un instrument strategic pentru impulsivarea politicilor sociale și de ocupare a forței de muncă, manifestându-se într-o varietate de moduri, cum ar fi angajarea de oameni defavorizați, încurajarea diversității în forța de muncă, facilitarea participării la achiziții a întreprinderilor sociale, a întreprinderilor sociale de inserție și a unităților protejate autorizate.

Prin introducerea de clauze sociale de inserție și contracte rezervate pentru întreprinderile sociale de inserție poate fi stimulată cererea pentru cumpărarea de produse și servicii de la ISI pentru a dezvolta o piață care să poată contribui la sustenabilitatea financiară ale acestor entități care nu reușesc să fie competitive pe piața convențională datorită costurilor ridicate de funcționare, date de nivelul scăzut de productivitate a lucrătorilor vulnerabili și a investițiilor necesare în serviciile de acompaniere socială și profesională care trebuie asigurate persoanei vulnerabile, conform legii.

### 8.1. Clauze sociale de inserție

Una dintre măsurile de stimulare a sectorului întreprinderilor sociale de inserție o reprezintă realizarea de achiziții cu clauze sociale de inserție. Planul de acțiune european pentru economie socială încurajează folosirea de achiziții responsabile social și există în cadrul juridic național al achizițiilor publice oportunități pentru dezvoltarea unei relații economice viabile între autorități publice și întreprinderea socială de inserție și UPA.

Trebuie facilitat accesul întreprinderilor sociale de inserție la piața de cerere a sectorului public. Cumpărând produse și servicii de la entități de economie socială precum întreprinderi sociale de inserție, care nu se află în prezent în termeni de competiție cu alte entități din sectorul privat, se dezvoltă cererea pentru astfel de produse și servicii, iar achizitorii publici vor susține crearea, dezvoltarea de locuri de muncă și servicii de sprijin pentru lucrătorul vulnerabil.

Noua Strategie Națională în Domeniul Achizițiilor Publice 2023-2027 (SNDAP) a introdus un subcapitol despre achizițiile publice responsabile social.

„Scopul principal al promovării introducerii criteriilor de incluziune sociale în contractele de achiziții publice este de a transforma politicile bazate pe furnizarea de beneficii grupurilor vulnerabile în politici bazate pe schimbarea de statut, respectiv de a înlocui măsurile pasive (prestațiile sociale) cu măsuri active (formare profesională, acompaniere pe piața forței de muncă, angajare).”

Deși prin lege sunt permise achizițiile cu criterii sociale, în continuare în practică aceste proceduri nu se întâmplă. Raportul de politică publică privind achizițiile cu impact social și de mediu<sup>24</sup> menționează o serie de provocări ce se regăsesc și în SNDAP. Autoritățile publice de exemplu „nu cunosc întreprinderi sociale și nu știu de unde ar putea obține informații clare privind aceste organizații”, „organizațiile publice au o capacitate limitată de a stabili criterii sociale”. Regăsim în plus din

---

<sup>24</sup> Documentul se găsește aici, a fost realizat în cadrul unui proiect finanțat de programul Active Citizens Fund, de către CLNR în parteneriat cu Ateliere Fără Frontiere și Civitas: <https://www.clnr.ro/wp-content/uploads/2022/02/Raport-de-politica-publica-CLNR.pdf>

rezultatele Barometrului Achizițiilor Publice Responsabile Social în România<sup>25</sup> că a existat o utilizare minimă a considerentelor sociale în criteriile de atribuire bazate pe raportul calitate-preț.

Barometrul Achizițiilor Publice Responsabile Social în România arată că acest tip de achiziții este foarte puțin utilizat în România, în mare parte din cauza lipsei de cunoaștere privind prevederile legale ale clauzelor sociale și contractelor rezervate și aplicarea lor în practică. Conform datelor furnizate de ANAP, în perioada 2016-2021 (adică de la adoptarea procedurilor în legislația națională privind achizițiile publice), 143 de astfel de proceduri au fost inițiate de autoritățile/entitățile contractante, dar doar pentru UPA care angajează lucrători cu dizabilități.

Așa cum câțiva respondenți din partea AJOFM-urilor au răspuns, este greu pentru o IS/ISI să previzioneze numărul de angajați deoarece producția/serviciile oferite, respectiv activitatea economică este imprevizibilă, deci sensibil dacă vor mai putea păstra locurile de muncă pentru persoanele acelea sau să creeze noi locuri de muncă.

Și raportul de evaluare retrospecție POSDRU 2007-2013 privind Dezvoltarea Economiei Sociale din ianuarie 2021 menționează ca recomandări de altfel o mai bună promovare și încurajare a utilizării contractelor rezervate și a clauzelor sociale în achizițiile publice atât la nivelul autorităților publice centrale cât și locale și crearea unui cadru similar de facilități fiscale și companiilor care derulează achiziții cu impact social sau de mediu (aplicarea unor criterii sociale în cadrul achizițiilor publice).

## 8.2. Contracte rezervate

O altă măsură de sprijin o reprezintă rezervarea de contracte publice pentru ISI. Am demonstrat în capitolele anterioare că politicile de compensare și scutirile fiscale sunt minime sau inexistente și accesul la piață (private sau publice) este extrem de greu pentru întreprinderile sociale și cele de inserție în România. Nivelul acestora de competitivitate este deci foarte redus, ceea ce le împiedică să fie prezente activ pe piață. Pentru ca acest lucru să se schimbe treptat, este nevoie de implementarea clauzelor sociale și ale contractelor rezervate în achizițiile publice. Rezervând o piață pentru întreprinderile sociale și întreprinderile sociale de inserție în cadrele de economie socială și circulară va permite acestora să își desfășoare activitățile cu o precaritate redusă, să devină astfel un vector de inovare socială, înspre binele socio-economic colectiv. De altfel, directiva europeană 2014/24/EU în achiziții publice subliniază posibilitatea statelor membre de a-și rezerva contracte pentru motive sociale, dar acest lucru nu se întâmplă din nefericire și în practică.

Achizițiile publice prin contracte rezervate au fost introduse explicit (transpunerea directivei) în art. 56, alin. (1) din Legea 98/2016 (privind achizițiile publice), respectiv art. 69, alin. (1) din Legea 99/2016 (privind achizițiile sectoriale) (autoritatea/entitatea contractantă poate rezerva dreptul de participare la procedura de atribuire doar unităților protejate autorizate conform Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și întreprinderilor sociale de inserție prevăzute de Legea nr. 219/2015 privind economia socială).

Este nevoie ca Guvernul să adopte un plan multi-anual al administrației publice centrale de achiziții publice sociale - cu clauze de inserție în muncă sau contracte rezervate pentru inserția în muncă - care

<sup>25</sup> Vameșu, A (2021) Barometrul achizițiilor publice responsabile social. Disponibil online la: [https://alaturidevoi.ro/wp-content/uploads/2022/01/Barometrul-achizitiilor-publice-responsabile\\_ADV-Romania.pdf](https://alaturidevoi.ro/wp-content/uploads/2022/01/Barometrul-achizitiilor-publice-responsabile_ADV-Romania.pdf)

să presupună ca minim 0,5% din bugetul anual de achiziții publice a fiecărei autorități contractante să aibă clauze sociale de inserție sau achiziții rezervate - acest procent urmând să crească anual cu 0,5%. Susținem introducerea unei obligativități pentru rezervarea de contracte către ISI astfel încât 0.5% din bugetul anual de achiziții, în cazul autorităților contractante cu un buget de achiziții mai mare de 30.000.000 lei fără TVA, să fie rezervat contractelor încheiate cu ISI. Există în prezent o propunere legislativă susținută de rețeaua RISE România, mai multe detalii în Anexa I.

Autoritățile naționale de la nivel central ar trebui să propună măsuri mai curajoase și mai ambițioase pentru ca acest tip de achiziții să ajungă să devină un element important al politicilor sociale ale României așa cum ne-o arată experiența altor state membre UE angajate pe acest parcurs (Ex. Franța care a introdus la nivelul unei politici naționale un indicator 100.000 de locuri de muncă în inserție prin achiziții cu clauze de inserție în muncă ce vizează beneficiarii de venit minim garantat în termen de 5 ani).

### 8.3. Recomandări generale

- Programe de formare pentru funcționarii publici și creșterea educației privind gestiunea de achiziții publice cu criterii sociale;
- Introducerea în planurile de inserție socio-profesională județene achizițiile publice cu clauze sociale de inserție ca tip de obiectiv pentru sprijinirea IS;
- Adoptarea de către Guvern a unui plan multi-anual al administrației publice centrale de achiziții publice responsabile social - cu clauze sociale de inserție în muncă sau contracte rezervate pentru inserția în muncă prin care să stabilească ținte multianuale cu o cotă minimă obligatorie de realizare de achiziții publice cu clauze sociale de către autoritățile contractante pentru categorii de produse, de servicii sau de lucrări selectate în urma unei consultări de piață cu organizații ale economiei sociale;
- Instituirea unui Grup de lucru interministerial pentru promovarea achizițiilor publice responsabile social la nivelul autorităților și instituțiilor publice din România - sub conducerea ANAP și MMSS;
- Îmbunătățirea accesibilității platformei de achiziții și a procedurilor pentru întreprinderile sociale de inserție și unitățile autorizate protejate;
- Implementarea unei platforme de dialog între reprezentanții autorităților publice, ISI și UPA;
- Facilitarea accesului neîngrădit al IS și ISI cu privire la piețele de achiziții publice și la oportunitățile de afaceri oferite de sectorul public;
- Introducerea de filtre în platforma SEAP care să indice dacă o achiziție este rezervată sau cu clauze sociale. Acest lucru poate ajuta și IS, ISI sau UPA să identifice achizițiile la care pot participa;
- Evidențierea pe platforma SEAP a domeniilor de activitate ale IS, ISI și UPA pentru ca achizitorii publici să obțină aceste informații la o simplă filtrare/sortare;
- Este necesar să existe mai multe cursuri, seminarii, conferințe pentru reprezentanții instituțiilor publice în care să le fie prezentate și aceste clauze sociale de inserție, clauze de mediu și contracte rezervate, cu exemple și modele de bune practici. Ar fi util ca aceste modele de bune practici să fie și din România pentru a înțelege că se poate face un astfel de demers și eventual să poată solicita informații ulterior legate de procedura aplicată;
- Autoritățile publice centrale și locale pot fi implicate în promovarea produselor și serviciilor întreprinderilor sociale de inserție/ unităților protejate / organizațiilor neguvernamentale și prin crearea unor evenimente de tipul ”Cumpără social/ responsabil” sau ”cumpără local”.

## 9. Resurse utile

- Document de politică publică locală la nivelul Municipiului București. Propunere de măsuri în vederea îmbunătățirii cadrului de inserție socio-profesională a persoanelor adulte vulnerabile: <https://atelierefarafrontiere.ro/wp-content/uploads/2023/07/Propunere-de-masuri-in-vederea-imbunatatirii-cadrului-de-inserție-socio-profesionala-a-persoanelor-adulte-vulnerabile-la-nivelul-capitalei.pdf>
- Observatorul Inserției prin Economia Socială: <https://riseromania.ro/observatorul-inserției>
- Barometrul Economiei Sociale din România 2021: <https://acceleratorul.alaturidevoi.ro/wp-content/uploads/2021/07/Barometrul-Economiei-Sociale-2021.pdf>
- Barometrul Economiei Sociale din România 2022: <https://alaturidevoi.ro/economie-sociala/barometrul-economiei-sociale-din-romania-teme-speciale-2022/>
- Ghid pentru job coaches: [https://atelierefarafrontiere.ro/wp-content/uploads/2023/02/RO\\_Guideforjobcoaches.pdf](https://atelierefarafrontiere.ro/wp-content/uploads/2023/02/RO_Guideforjobcoaches.pdf)
- Material despre inserția persoanelor vulnerabile: <https://atelierefarafrontiere.ro/wp-content/uploads/2023/02/ro-Workintegrationofdisadvantagedworkers.pdf>
- Bune practici din economia socială: <https://atelierefarafrontiere.ro/wp-content/uploads/2023/02/aff-booklet-compressed.pdf>
- Pentru un dialog social adaptat întreprinderilor de economie socială: [https://issuu.com/atelierefarafrontiere/docs/redialogues\\_ro\\_1](https://issuu.com/atelierefarafrontiere/docs/redialogues_ro_1)

## **Anexa 1. Propuneri legislative inițiate pentru îmbunătățirea sectorului de întreprinderi sociale de inserție**

### **1. Propunere legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr.76/2002 privind șomajul**

#### **Ce prevede propunerea legislativă?**

Extinderea ariei de sprijin cu grupurile vulnerabile angajate în întreprinderile sociale de inserție, asigurând un sprijin sub formă de subvenții pentru toate categoriile de lucrători vulnerabili, fără discriminare.

Definirea și încadrarea la măsurile de sprijin de la art. 93, a tuturor persoanelor din grupuri vulnerabile, inclusiv tinerii cu risc de marginalizare care sunt în prezent, menționați în lege la acest articol.

Definirea angajatorului de inserție care este întreprinderea socială de inserție, reglementată în 2015 prin Legea 219 privind economia socială. În prezent, angajatorul de inserție este menționat, dar nu este definit ca entitate juridică specifică.

#### **Statusul propunerii legislative.**

CD - [aici](#) (Pl-x nr. 336/2022)

- 05.04.2023: Raport favorabil Comisia pentru muncă și protecție socială (Comisia principală responsabilă de proiect)
- 18.10.2023: Trimis pentru raport suplimentar la Comisia pentru muncă și protecție socială

### **2. Propunere legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 98/2016 privind achizițiile publice și a Legii nr. 99/2016 privind achizițiile publice sectoriale**

#### **Ce prevede propunerea legislativă?**

Propunerile aduse vizează alocarea unui procent specific obligatoriu pentru achiziții rezervate de la ISI. „Autoritățile publice care fac achiziții anuale de peste 30 milioane de lei vor avea obligația să rezerve minim 0,5% din bugetul anual de achiziții pentru proceduri rezervate întreprinderilor sociale de inserție.”

#### **Statusul propunerii legislative.**

CD - [aici](#) (PL-x nr. 330/2022)

Emitere rapoarte în așteptare din partea următoarelor Comisii de la Camera Deputaților:

- Comisia pentru politică economică, reformă și privatizare
- Comisia pentru industrii și servicii
- Comisia juridică, de disciplină și imunități

### **3. Propunere legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr.227/2015 privind Codul fiscal**

#### **Ce prevede propunerea legislativă?**

Contribuabilii certificați ca întreprindere socială de inserție sunt scutiți de impozitul pe procentul din profitul realizat și care va fi alocat în mod obligatoriu scopului social și rezervei statutare, conform prevederilor Legii nr. 219/2015 privind economia socială. Această facilitate fiscală va fi pusă în aplicare în condițiile respectării reglementărilor în domeniul ajutorului de stat.

Propunerea legislativă pentru completarea Legii nr.227/2015 privind Codul fiscal urmărește ca întreprinderile sociale de inserție să nu mai plătească impozit pe profitul pe care îl alocă misiunii sociale sau rezervei statutare (90% din profit).

#### **Statusul propunerii legislative.**

CD - [aici](#) (PL-x nr. 601/2022)

Emitere rapoarte în așteptare din partea următoarelor Comisii de la Camera Deputaților:

- Comisia pentru politică economică, reformă și privatizare
- Comisia pentru buget, finanțe și bănci
- Comisia pentru muncă și protecție socială

### **4. Propunere legislativă pentru completarea O.U.G. nr.57/2019 privind Codul administrativ**

#### **Ce prevede propunerea legislativă?**

Propunerea prevede armonizarea prevederilor din Legea nr. 219/2015 privind economia socială referitoare la acordarea de spații/terenuri cu titlu gratuit întreprinderilor sociale de inserție cu prevederile din Codul administrativ.

#### **Statusul propunerii legislative.**

Senat - [aici](#) (B541/2023)

- Înregistrată la Senat pe 27.09.2023, termen depunere amendamente 24.10.2023



Proiectul este derulat de Asociația Ateliere Fără Frontiere în parteneriat cu RISE Romania – Rețeaua Română a Întreprinderilor Sociale de Inserție și Fretex Pluss AS (Norvegia) și beneficiază de o finanțare în valoare de 249.749,00 Euro, prin programul Active Citizens Fund România, finanțat de Islanda, Liechtenstein și Norvegia prin Granturile SEE 2014-2021. Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Granturilor SEE și Norvegiene 2014- 2021; pentru mai multe informații accesați [www.eegrants.org](http://www.eegrants.org). Informații despre Active Citizens Fund România sunt disponibile la [www.activecitizensfund.ro](http://www.activecitizensfund.ro).

Proiect derulat de



**FRETEX**